DEVELOPMENT
OF EASTERN POLAND
NATIONAL COHESION STRATEGY

Eastern Poland
MACROREGION MACROFUTURE

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013

Sektor Business Process Outsourcing w Polsce Wschodniej

■ wielkość i struktura ■ ośrodki rozwoju ■ success story ■ potencjał sektora ■

Sektor Business Process Outsourcing w Polsce Wschodniej

Wydawca:

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., ul. Bagatela 12, 00-585 Warszawa

tel. +48 (22) 334 98 00; fax +48 (22) 334 98 86, www.paiz.gov.pl, www.polskawschodnia.eu

Informacje zamieszczane w opracowaniu nie stanowią doradztwa, opinii ani rekomendacji w zakresie indywidualnych stanów faktycznych związanych z podejmowaniem lub prowadzeniem działalności gospodarczej, lecz służą jedynie jako ogólna informacja i pomoc przy planowaniu decyzji inwestycyjnych. W związku z tym publikacje i materiały promocyjne mogą nie pozwalać na prawidłowe podjęcie decyzji i działań w niektórych złożonych i nietypowych sytuacjach. Publikacje i materiały promocyjne nie mają na celu zastąpienia doradcy podatkowego lub finansowego.

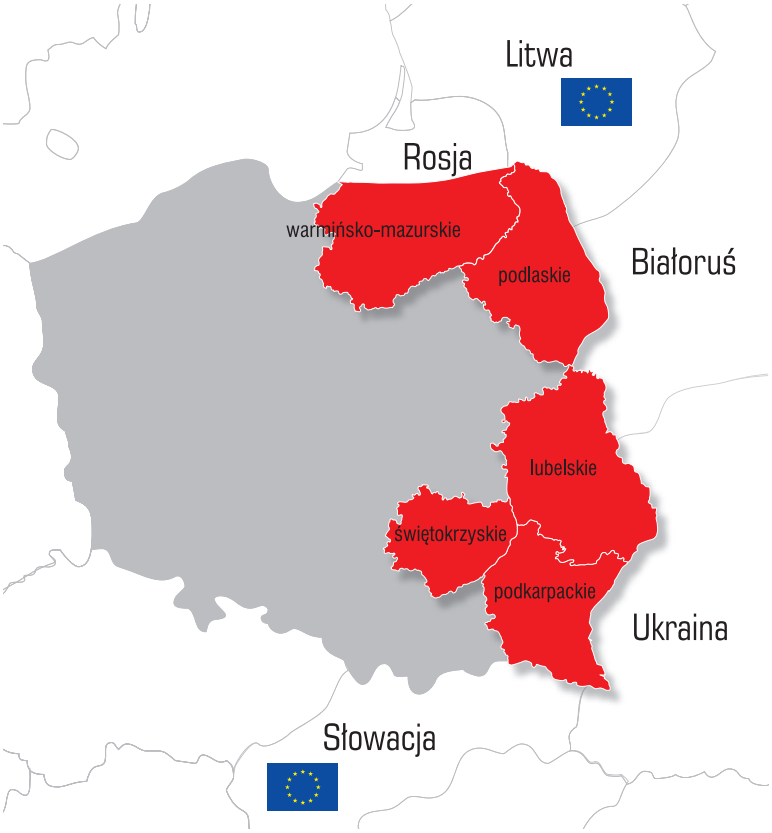
Zdjęcia: Shutterstock

1. Potencjał Polski Wschodniej

Polska Wschodnia to zajmujący 31,6% (99 tys. km²) terytorium Polski obszar zamieszkany przez ponad 21% (8145,8 tys.) ludności. Składa się z pięciu województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. O wyjątkowości i atrakcyjności Makroregionu dla inwestorów świadczy jego położenie – wzdłuż wschodniej granicy Polski. Jest to jednocześnie najbardziej na wschód wysunięty region Unii Europejskiej, stanowiący bezpośrednią granicę pomiędzy Unią Europejską, a Rosją, Białorusią i Ukrainą. Nie tylko doskonałe położenie geograficzne w strefir transgranicznej, ale również wieloletnie bliskie kontakty gospodarcze pomiędzy przedsiębiorstwami i samorządami Makroregionu oraz przedsiębiorstwami i samorządami Rosji, Ukrainy i Białorusi powodują, że Polska Wschodnia może stać się platformą współpracy pomiędzy firmami z Unii Europejskiej i państw byłego Związku Radzieckiego.

Polska Wschodnia to Makroregion ludzi młodych (ponad 31% ludności nie ukończyło 25 roku życia) i wykształconych (w 53 uniwersytetach kształci się ponad 335 tys. studentów). Mając na uwadze również niższe wynagrodzenia w Polsce Wschodniej – o 15-20% – w porównaniu z pozostałymi regionami Polski, to właśnie Polska Wschodnia stwarza inwestorom znakomity klimat do inwestycji i działalności gospodarczej. Potencjał inwestycyjny Polski Wschodniej dodatkowo wzmacnia infrastruktura otoczenia biznesu. W Makroregionie działa 5 Specjalnych Stref Ekonomicznych, oferujących zwolnienia podatkowe dla potencjalnych inwestorów. Funkcjonowanie parków naukowo-technologicznych wspiera współpracę biznesu i środowisk naukowych. Nie bez znaczenia jest także system zachęt inwestycyjnych. Inwestorzy mogą liczyć nie tylko na dodatkowe fundusze w ramach rządowych dotacji celowych (tzw. programów wieloletnich), ale także na wsparcie w ramach programów operacyjnych – krajowych i regionalnych, czy ulg lokalnych. Potencjalni inwestorzy mają także możliwość otrzymania funduszy w ramach PO RPW, skierowanego wyłącznie do 5 województw Polski Wschodniej.

MAPA 1. **Województwa Polski Wschodniej**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie podziału administracyjnego Polski

Ze względu na swoje położenie, zasoby, warunki naturalne oraz tradycje, w Polsce Wschodniej wyjątkowo silnie rozwinęły się sektory: BPO, budowlany, chemiczny, drzewny i meblarski, sektor odnawialnych źródeł energii, logistyczny, lotniczy, maszynowy, metalowy, odzieżowy, spożywczy oraz turystyka biznesowa.

TABELA 1. **Struktura samorządu terytorialnego w Polsce Wschodniej**

Województwo	lubelskie	podkarpackie	podlaskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie
powiaty	24	25	17	14	23
gminy wiejskie	171	111	79	71	67
gminy miejskie	42	49	39	31	49
miasta na prawach powiatu	4	4	3	1	2
największe miasta (wg liczby ludności)	Lublin, Chełm, Zamość	Rzeszów, Przemyśl, Stalowa Wola	Białystok, Łomża, Suwałki	Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice	Olsztyn, Elbląg, Ełk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie podziału administracyjnego Polski

2. Sektor Business Process Outsourcing (BPO) w Polsce

Ze względu na dogodne położenie geograficzne, bliskość kulturową rynków zachodnich oraz korzystną relację kosztów personalnych do jakości pracy, Polska jest jednym z najatrakcyjniejszych państw na świecie dla zagranicznych inwestorów w sektorze BPO. Rozwój tego sektora jest związany z trwałym trendem przedsiębiorstw do optymalizacji, racjonalizacji kosztów i procesów. Polska oferuje w tym zakresie – zwłaszcza firmom zagranicznym – doskonałe warunki rozwoju. Jednocześnie polskie przedsiębiorstwa outsourcingowe zaczęły aktywnie budować wewnętrzny rynek usług i sięgają po usługi dotychczas zarezerwowane dla dużych, zagranicznych koncernów. Sytuacja ta stanowi szansę dla rozwoju profesjonalnych firm outsourcingowych w Polsce.

W rankingu Top 50 Emerging Global Outsourcing Cities opracowanym przez firmę Tholons, wśród 50 miast najbardziej atrakcyjnych dla działalności BPO w 2009 roku znalazły się dwa polskie miasta – Kraków i Warszawa (odpowiednio na 4 i 28 miejscu). Trzeba jednak podkreślić, iż to właśnie Kraków jest pierwszym europejskim miastem w rankingu i to od 2 lat [tabela 2].

Kraków wyprzedza inne miasta państw Europy Środkowo-Wschodniej, takie jak Praga (14 miejsce w rankingu), Budapeszt (22), Brno (30), St. Petersburg (31), Bukareszt (34) i Sofia (40). Ranking zamyka Ljubliana i Kijów (miejsca 49 i 50). Kraków został wskazany jako doskonała lokalizacja zwłaszcza dla funkcji analiz biznesowych, usług finansowo-księgowych i naukowo-badawczych oraz jako lokalizacja wielojęzycznych centrów obsługi klienta, Warszawa zaś jako lokalizacja zwłaszcza usług medycznych. Oczywistym faktem jest, iż żadne z wymienionych miast europejskich nie jest w stanie konkurować z miastami indyjskimi czy chińskimi w zakresie kosztów czy wielkości potencjalnego rynku pracy. Ale niewątpliwie Polska i inne kraje regionu znalazły swoją niszę jeśli chodzi o rozwój usług BPO. Według firmy NelsonHall, w 2009 roku światowy rynek outsourcingu sprawił, że także europejskie firmy przekonały się do outsourcingu. Dotyczy to zarówno

Polska w rankingach

W rankingu atrakcyjności inwestycyjnej AT Kearney 2010 FDI Confidence Index Polska była na szóstym miejscu w świecie jako lokalizacja planowanych inwestycji – po Chinach, USA, Indiach, Brazylii i Niemczech. W kolejnej edycji badania atrakcyjności inwestycyjnej firmy Ernst & Young z 2010 roku region Europy Centralnej znalazł się na drugim, po Chinach, miejscu jako najatrakcyjniejszy w 2009 roku. W perspektywie najbliższych 3 lat region Europy Centralnej, w którym Polska jest największym odbiorcą wszystkich inwestycji zagranicznych, będzie trzecim najatrakcyjniejszym regionem (59% wskazań ankietowanych inwestorów), tuż za Chinami i Indiami (odpowiednio 66% i 61% wskazań). Ale co ważniejsze – wiodącym sektorem inwestycji w regionie Europy Centralnej mają być właśnie nowoczesne usługi oparte na informatyce.

TABELA 2. **Top 50 Rozwijających się Globalnych Centrów Outsourcingowych 2009**

Ranking 2009	Miasto	Kraj	Region	Ranking 2007	Ranking 2008
1	Cebu City	Filipiny	Południowo-Wschodnia Azja	4	1
2	Szanghaj	Chiny	Wschodnia Azja	8	2
3	Pekin	Chiny	Wschodnia Azja	10	3
4	Kraków	Polska	Wschodnia Europa	16	5
5	Ho Chi Minh	Wietnam	Południowo-Wschodnia Azja	6	4
28	Warszawa	Polska	Wschodnia Europa	26	28

Źródło: Tholons, 2009

outsourcingu procesów biznesowych, jak i usług informatycznych. Dlatego w 2009 roku wartość kontraktów, które przedsiębiorstwa w Europie podpisały z firmami outsourcingowymi, była aż o 63% wyższa niż w 2008 roku i wyniosła 43,8 mld USD. W Polsce rynek zyskał kilkanaście procent do poziomu 2 mld USD.

2.1. Wielkość i struktura sektora

Liczbę największych centrów BPO w Polsce szacuje się – zależnie od kategorii i typu badań – na ok. 350-400. Są to w większości centra należące do inwestorów zagranicznych pracujących na potrzeby macierzystych firm (tzw. captive center), jak i typowe centra outsourcingowe obsługujące klientów zewnętrznych (w końcu 2010 roku w Polsce działały 282 centra należące do 220 inwestorów zagranicznych reprezentujących kapitał z 22 krajów). W polskim sektorze BPO przeważają centra działające na rzecz klientów zewnętrznych (około 60% wszystkich centrów). W puli ponad 300 największych centrów ponad połowa powstała po 2001 roku, a dwie trzecie po roku 1999. Oznacza to że branża ta jest bardzo młoda, a co więcej rozwija się nadal bardzo dynamicznie. Rekord w budowie nowych centrów usług został ustanowiony w 2006 roku, kiedy to w Polsce przybyło ich aż 37.

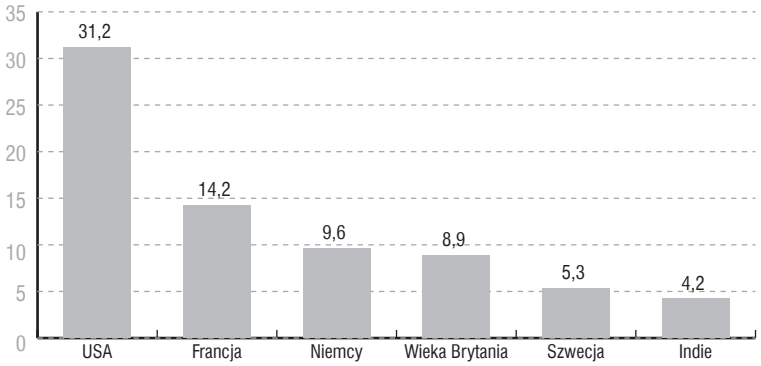
Centra usług należące do inwestorów zagranicznych to w większości przypadków firmy młodsze od polskich. To wśród polskich centrów usług częściej występują jednostki o wieloletniej tradycji. Jednak nawet krajowe spółki działają w formie centrów usług dopiero od niedawna, w wyniku przeprowadzonych procesów restrukturyzacji. Polskie centra usług bardzo często rozwijają swój zasięg oddziaływania o nowe kraje, nowe języki czy nowe kompetencje [wykres 1].

Przewagę w inwestowaniu w centra usług mają firmy zagraniczne. Prawie 1/3 centrów usług zostało założonych przez firmy z USA, lecz jeśli potraktować państwa Unii Europejskiej jako łącznego inwestora, to ponad 52% centrów pochodzi właśnie z Unii Europejskiej.

Wśród utworzonych w Polsce centrów na czoło wysuwają się centra usługowe tworzone przede wszystkim przez firmy sektora IT (30% centrów), następnie szeroko pojęty sektor firm doradczych oraz instytucje sektora finansowo-bankowego. Łącznie te trzy sektory skupiają ponad dwie trzecie centrów w Polsce. Według szacunków w całej branży, a więc z uwzględnieniem centrów należących do kapitału polskiego, zatrudnionych jest około 90 tys. osób (z czego 69 tys. pracuje w centrach firm zagranicznych w Polsce) [wykres 2].

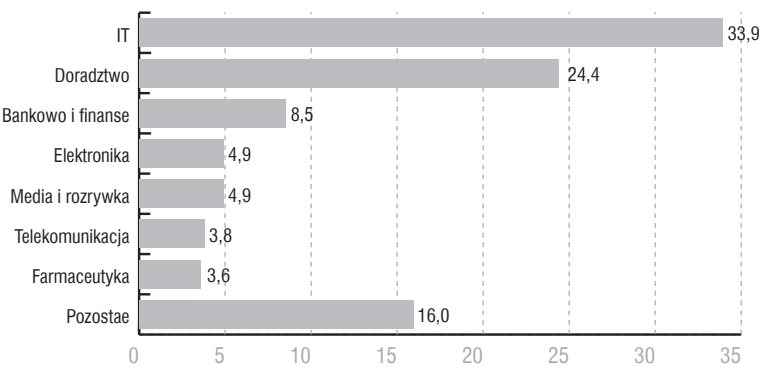
Najwięcej zatrudnionych w sektorze osób pracuje w Krakowie (15,6 tys. osób, co stanowi 22,6% zatrudnionych w sektorze), Warszawie (16,9%), Wrocławiu (14,9%), Lodzi (10,2%), Trójmieście (9,8%), aglomeracji katowickiej (6,9%) i Poznaniu (5,7). Pozostałych 13% pracuje

WYKRES 1. **Zagraniczne centra usług w Polsce według pochodzenia zainwestowanego kapitału 2010 (w %)**

ŹródłoABSL, Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce, 2011

WYKRES 2. **Centra usług według obsługiwanych branż (w %)**

Dywersyfikacja – atutem Polski

Dużym atutem Polski jest 12 miast powyżej 300 tys. mieszkańców (39 – powyżej 100 tys.). Dlatego Polska może zaoferować alternatywę dla najbardziej popularnych lokalizacji, czyli Warszawy, Wrocławia i Krakowa. Są to Katowice, Łódź, Poznań i Trójmiasto. Co prawda do tej pory bardzo rzadko pod uwagę brane były miasta wielkości Lublina i Białegostoku, ale to się zmienia. Obecnie ponad 93% zatrudnionych w centrach BPO w Polsce pracuje w 10 największych miastach. Jednakże co większe centra decydują się na rozproszenie na kilka lokalizacji. W ten sposób dewyrsyfikuje się zarówno koszty, politykę zatrudnienia, jak i zagrożenia związane z infrastrukturą (zasilanie, IT, telekomunikacja, klęski żywiołowe itp.).

w 21 miastach. W miastach Polski Wschodniej sektor BPO dopiero się rozwija, choć już nawet obecnie działają tu firmy z sektora np. Citibank, Transcom World (call center i centrum należności trudnych) w Olsztynie, Forp (centrum archiwizacji danych), Polskie Centrum Marketingowe, Medicover (Synevo Medyczne Laboratoria Diagnostyczne), TP R&D, TP S.A. (Centrum Operacji Księgowych), Syntea (Centrum Rozwoju), Genpact w Lublinie, internet Group (Contact Point), DomData, City Interactive w Rzeszowie, Rodan System, Telbridge, Inter Galactica, NSK w Kielcach czy Transition Technology czy zaplanowane centrum firmy Intrum Justitia w Białymstoku [mapy 2, 3].

MAPA 2. **Centra IT, F&A w Polsce**

Trójmiasto
Thomson-Reuters
Zensar
Acxiom
Kainos
IBM
Fineos
Geoban
SONY

Bydgoszcz
JP Morgan Chase
Lucent Technologies
Atos Origin

Warszawa
ABN AMRO
Accenture
AVON
Citi Group
Dimar
Euroconex/NOVA
Hewlett-Packard
Sitel
Page Computers
Tchibo
CTM Teleperformance
SAP
Thomson
TNT Express
Transcom

Kraków
ASC
Bayer
Electrolux
Exult/Hewitt
HCL Tech
IMB
Lufthansa
Capgemini
Comunication Factory
Philip Morries
PR Donnelley
Shell
Google
State Street Bank

Katowice
Capgemini
Kroll
Steria

Wrocław
HP
Volvo
Google
Credit Suisse
UPS
GE/Genpact
KPIT Cummins
QAD
TietoEnator
IMB

Łódź
Accenture
Citi Group
General Electric
Transition Technologies
Infosys
Teleca
SAP
Fujitsu

Poznań
Frabklin Templeton
Arvato Service
GlaxoSmithKline
Microsoft Innovation
MAN
Carlsberg

Szczecin
UniCredit
TietoEnator

Źródło: opracowanie własne, przykłady, 2010

MAPA 3. **Centra B+R w Polsce**

Gdańsk
Intel
Compuware
Humax

Warszawa
CE Engineerling Design Center
Hamax
Oracle
Samsung Electronics
SAS Institute
Top GaN
Cederroht
3M
Faurecia

Poznań
GalaxeSmithKline
Microsoft
Tekcordia

Łódź
Bosh-Siemens
Ericpol
Microsoft
Transition Technologies

Katowice
Ontrack
Mentor Graphics
Bombardier
Rocwell Autom

Kraków
ABB
GH2m Hill
Google
Lurgia
Pliva
Apriso
Delphia
IBM
Motorola
Sabre

Wrocław
Siemens
Alstom
Volvo
Capgemini
Remy INT.
TietoEnator
Opera Software

Źródło: opracowanie własne, przykłady, 2010

3. Sektor Business Process Outsourcing (BPO) w Polsce Wschodniej

3.1. Wielkość i struktura sektora

Rzadko które centrum usług reprezentuje tylko jedną specjalizację. Przeciętnie każde z nich realizuje ponad dwie. To jeszcze jedno uzasadnienie dla konstrukcji usług wspólnych *(shared services)* – usługi mogą być wspólne dla jednego odbiorcy, ale także opłacalne jest realizowanie ich w większym pakiecie.

Rosnąca obecność międzynarodowych centrów badawczo-rozwojowych w Polsce jest dowodem na wysokie kompetencje krajowych specjalistów. Najczęściej są to centra należące do firm zagranicznych. Większość z nich koncentruje się na działaniu w sektorze IT. W Polsce zlokalizowano też duże centra badawczo-rozwojowe wyspecjalizowane w innowacjach przemysłowych. Są one bardzo często wynikiem podejmowanych wcześniej inwestycji w przemyśle. A więc najpierw budowa zakładu przemysłowego, a jako następny krok – centrum badawczego.

W miastach Polski Wschodniej sektor BPO dopiero się rozwija. Obecnie działają na terenie Makroregionu takie firmy z sektora, jak:

- Citibank
- Transcom Word Wide Poland (call center i centrum należności trudnych) w Olsztynie
- Forp (centrum archiwizacji danych), Siedlce
- Polskie Centrum Marketingowe Filia III, Lublin
- Medicover (Synevo Medyczne Laboratoria Diagnostyczne), Tomaszów Lubelski, Lublin
- TP R&D,
- Centrum Operacji Księgowych TP SA, Lublin
- Syntea Centrum Rozwoju, Lublin

TABELA 3. **Najważniejsze uczelnie w głównych miastach na terenie Polski Wschodniej**

Miasta	Liczba uczelni wyższych	Najważniejsze uczelnie
Lublin	12	■ Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła ■ Uniwersytet im. Marii Sklodowskiej-Curie ■ Politechnika Lubelska ■ Uniwersytet Medyczny
Rzeszów	9	■ Uniwersytet Rzeszowski ■ Politechnika Rzeszowska ■ Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania
Białystok	10	■ Uniwersytet w Białymstoku ■ Politechnika Białostocka ■ Uniwersytet Medyczny
Kielce	14	■ Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego ■ Politechnika Świętokrzyska
Olsztyn	4	■ Uniwersytet Warmińsko-Mazurski ■ Olsztyńska Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania

Źródło: opracowanie własne na podstawie stron internetowych miast, stan na 06.2010 r.

TABELA 4. **Rynek edukacyjny w głównych miastach Polski Wschodniej**

	Lublin	Białystok	Kielce	Rzeszów	Olsztyn
Liczba studentów	88 337	45 746	53 152	41 531	46 155
Liczba studentów szkół technicznych	10 011	12 156	8 021	11 949	5 933
Liczba absolwentów	19 460	10 329	14 225	10 394	10 352

Źródło: GUS, 2010

- Genpact, Lublin
- Internet Group (Contact Point)
- DomData Biuro Rachunkowe, Rzeszów
- City Interactive, Rzeszów
- Rodan Systems
- Telbridge, Kielce
- Call Center InterGalactica, Kielce
- NSK, Kielce
- Transition Technology, Białystok

Rzadko które centrum usług reprezentuje tylko jedną specjalizację. Zwykle realizują one więcej niż dwie specjalizacje. To uzasadnia działanie na zasadzie konstrukcji usług wspólnych (*shared services*) – usługi mogą być wspólne dla jednego odbiorcy, opłacalne jest bowiem realizowanie ich w większym pakiecie.

3.3. Success story

Genpact, Lublin

Indyjska firma BPO Genpact zdecydowała się umieścić w Lublinie swoje drugie polskie centrum usługowe, specjalizujące się w usługach finansowo-księgowych. Pierwszy polski ośrodek tej firmy powstał we Wrocławiu, w 2006 r. Centrum w Lublinie rozpoczęło swoją działalność w 2008 roku. Głównymi czynnikami wyboru takiej lokalizacji była dostępność wykwalifikowanej kadry pracowniczej, niższe koszty prowadzenia działalności w Lublinie, dostępność zachęt inwestycyjnych w ramach funduszy unijnych oraz wsparcie na etapie inwestycji jakie firma otrzymała od władz miasta. Dzięki współpracy z miastem firma była w stanie rozpocząć inwestycje w ciągu 5 miesięcy: zatrudnić 110 osób i rozpocząć obsługę klienta. Planowany poziom zatrudnienia to 150 osób, ale może znacznie się powiększyć, co zależy od zamówień zewnętrznych firmy.

Atutem Lublina decydującym o wyborze miasta była też jego specyficzna lokalizacja. Centrum Genpact poszukiwało takiego usytuowania, które zapewniłoby dostęp do potencjalnych pracowników posługujących się głównie językami słowiańskimi (czeskim, słowackim, rosyjskim). Firma podkreśla również fakt, iż 90% zatrudnionych w lubelskim centrum to osoby z wyższym wykształceniem, a 84% – z doświadczeniem księgowym.

3.4. Potencjał rozwojowy sektora

W Polsce działa ponad 445 szkół wyższych, z czego w 53 szkoły wyższe zlokalizowane są we Wschodniej Polsce (w pięciu wojewódzkich stolicach Polski Wschodniej, ale także w pozostałych miastach regionu). Wraz z filiami i punktami konsultacyjnymi jest ich ok. 100 [tabele 3, 4, 5, 6].

TABELA 5. **Studenci wybranych kierunków w głównych miastach Polski Wschodniej**

Miasta	Technologie informatyczne i komunikacyjne	Biznes i administracja	Finanse i księgowość	Inżynieryjne	Nauki ścisłe
Liczba studentów					
Polska	147 032	493 755	52 109	158 238	72 116
Lublin	3 792	18 922	858	5 137	1 966
Białystok	3 691	12 298	852	4 469	412
Kielce	3 188	14 976	560	4 248	1 345
Rzeszów	3 625	10 270	0	3 883	1 463
Olsztyn	2 113	8 952	0	2 978	2 354
Liczba absolwentów					
Lublin	625	4 496	160	799	465
Białystok	887	3 392	173	869	93
Kielce	648	4 977	174	739	432
Rzeszów	900	2 634	0	619	482
Olsztyn	582	2 346	0	550	421

Źródło: GUS

TABELA 6. **Absolwenci studiów magisterskich w Polsce Wschodniej wg typów szkół**

Typ szkoły	lubelskie	podlaskie	podkarpackie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie
Uniwersytety	11 233	3 035	6 321	5 753	9 900
Politechniki	1 694	2 306	2 413	1 238	-
Uczelnie medyczne	1 329	965	-	-	-
Publiczne wyższe szkoły zawodowe	1 824	650	4 065	-	759
Wyższe szkoły niepubliczne	9 162	5 058	5 784	6 467	4 077

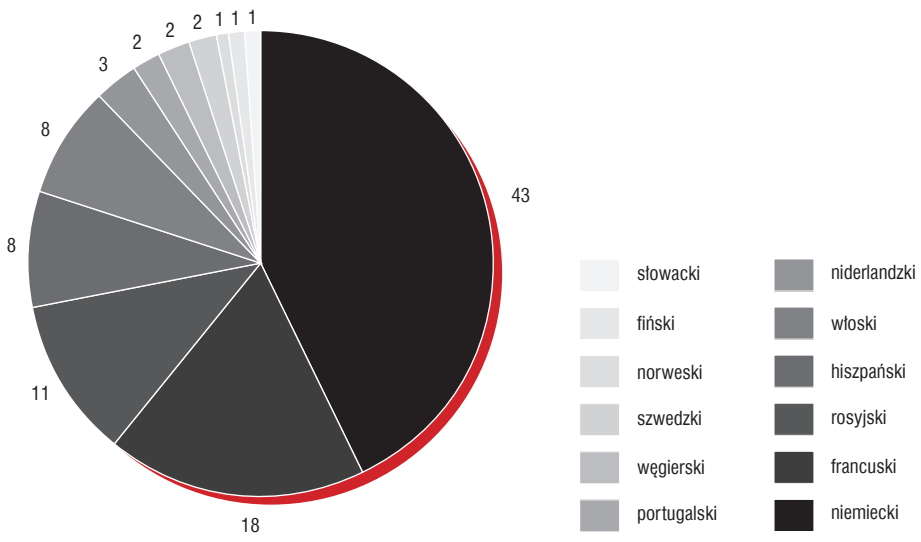
Źródło: GUS

W regionie Polski Wschodniej studiuje około 335 tys. studentów, co stanowi ponad 17,5% z 1,9 mln studentów w Polsce (odsetek osób pomiędzy 19 a 24 rokiem życia, którzy studiują wynosi w Polsce 49%, co stawia Polskę na pierwszym miejscu wśród państw OECD). Dla rozwoju sektora BPO najważniejsze są największe miasta regionu, w których liczba uczelni jest najwyższa, zaś liczba studentów – czyli lokalny rynek pracy – największa. W pięciu miastach stołecznych Polski Wschodniej studiuje prawie 275 studentów, z czego 48,1 tys. w szkołach technicznych. Lublin wymieniany jest natomiast wśród 8 największych w Polsce ośrodków akademickich. W działalności w sektorze Busieness Process Outsourcing najbardziej poszukiwani są studenci określonych kierunków – zwłaszcza studenci informatyki, finansów, księgowości i administracji [wykres 3].

Polska oferuje doskonale warunki do otwierania zwłaszcza centrów finansowo-księgowych, bowiem aż

WYKRES 3. **Potencjał językowy istniejących w Polsce centrów BPO (języki dodatkowe w stosunku do języka angielskiego) (w %)**

Źródło: Grafion Recruitment, styczeń 2009

¼ wszystkich uczelni w Polsce to uczelnie o charakterze ekonomicznym. Dodatkowym atutem Polski dla powstających centrów jest dobra znajomość języków obcych. Najpopularniejszym językiem wśród studentów jest język angielski, dodatkowo większość ze studentów deklaruje średnią znajomość drugiego języka.

Cecha wyróżniającą polskich studentów jest chęć uczenia się innych – nie tylko najpopularniejszych języków obcych. Wiele uczelni oferuje możliwości uczenia się języków, takich jak hebrajski, arabski, perski, fiński, szwedzki, norweski, duński, niderlandzki, hindi, japoński, chiński i wiele innych. Dlatego w Polsce rozwijają się wielojęzyczne centra BPO, gama dostępny języków stwarza świadczenia unikalnych usług.

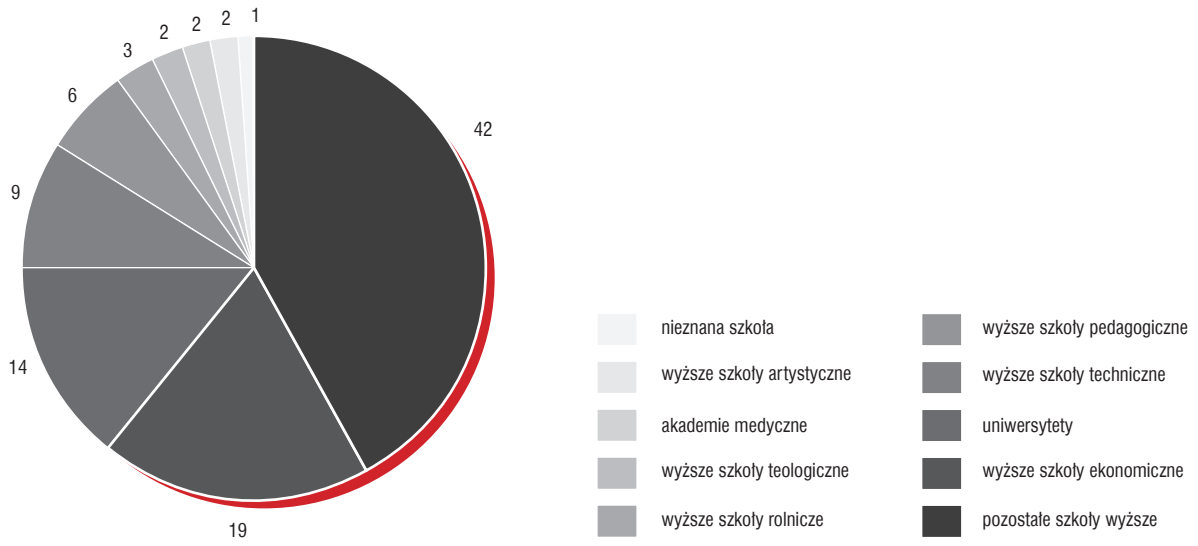
Ze względu na swoje położenie i liczne kontakty z Rosją, Ukrainą, Białorusią, Polska Wschodnia oferuje dostęp do osób władających nie tylko językami angielskim i niemieckim, ale także rosyjskim, ukraińskim, a także białoruskim. Jest to więc doskonała lokalizacja dla firm planujących ekspansję na rynki Europy Wschodniej, ale chcących działać nadal w warunkach prawnych i gospodarczych Unii Europejskiej [wykres 4].

2.5. Perspektywy rozwoju sektora

- Polska konsekwentnie umacnia swoją pozycję na światowej mapie outsourcingu, przyciągając liczne inwestycje BPO od kilku lat. O ile zjawisko to było mniej zauważane w okresie hossy, o tyle kryzys finansowy wzmocnił ten proces (głównie zainteresowanie outsourcingiem procesów księgowych i kadrowo-płacowych) i uwypuklił dynamikę wzrostu tego sektora.
- Rynek outsourcingu w Polsce, którego wartość na koniec 2010 roku szacowana była na 3 mld USD, daleki jest od stanu nasycenia, a co więcej, stał się szczególnie atrakcyjny dla firm z Unii Europejskiej.
- W Polsce można spodziewać się wzrostu na poziomie 15-20% rocznie. Przemawia za tym m.in. fakt, że konsekwentnie przybywa dziedzin biznesu, w których firmy korzystają ze wsparcia profesjonalnych firm

WYKRES 4. **Szkoły wyższe w Polsce Wschodniej wg typów w 2009 roku (w tym filie i punkty konsultacyjne) (w %)**

Źródło: GUS

zewnętrznych, chcąc optymalizować swoje procesy, wprowadzać nowe technologie informatyczne oraz szukać oszczędności. Dynamicznie będzie rozwijać się także outsourcing usług sprzedaży. Dotyczyć to będzie w ciągu najbliższych lat branż takich, jak FMCG oraz finansów, ale także telekomunikacji i energetyki. W zakresie FMCG potencjał rynku wynika z wielkości rynku (prawie 40 mln konsumentów), systematycznego bogacenia się społeczeństwa, a co za tym idzie wzrastającego poziomu konsumpcji oraz zwiększającego się zapotrzebowania na produkty wysoko przetworzone – dostarczane przez nowoczesne sieci sprzedaży.

- W sektorze finansowym outsourcing może najwięcej zyskać w dziedzinach takich jak wsparcie sprzedaży kart kredytowych oraz rozwiązań bankowych skierowanych do klientów indywidualnych i małych podmiotów gospodarczych. Strategicznym obszarem rozwoju będzie tu przede wszystkim zdolność do oferowania innowacyjnych rozwiązań, których wdrożenie zapewniać będzie klientom trwały wzrost i mocną pozycję rynku.
- W sektorze telekomunikacyjnym największe perspektywy dla outsourcingu widać w zakresie sprzedaży oferty zintegrowanych produktów takich jak np. połączone w jednym pakiecie telewizja, telefon i Internet.
- Z kolei zmiany zachodzące na rynku energetyki mogą także zwiększyć outsourcing sprzedaży (coraz więcej Polaków planuje np. zmianę sprzedawcy energii – w 2009 zrobiło to 1599 odbiorców komercyjnych, czyli prawie 20 razy więcej niż w roku poprzedzającym). A przemysł energetyczny to branża, w której do tej pory nie było potrzeb prowadzenia intensywnych i profesjonalnych działań prosprzedażowych. Dość często powstanie centrów BPO (w tym także centrów B+R) w Polsce jest wynikiem inwestycji przemysłowych. Zatem napływ inwestorów zagranicznych w sektorach produkcyjnych może wzmocnić także trend w zakładaniu centrów BPO.
- Dużo ważniejszym przełomem, który przyniósł Polsce 2009 rok jest to, że Polska zaczyna być brana pod uwagę już nie tylko jako miejsce księgowania i rozliczania faktur, ale także realizacji najbardziej zaawansowanych procesów biznesowych. W Polsce następuje zauważalna tendencja – zwłaszcza wśród inwestorów zagranicznych – do lokowania centrów opartych na eksperckiej wiedzy i doświadczeniu polskich pracowników. Mowa tu o centrach Knowledge Process Outsourcing (KPO)
- Do tej pory z rozwoju sektora BPO korzystały w Polsce głównie duże miasta. Jednakże w przyszłości można spodziewać się przeniesienia zainteresowania inwestorów na mniejsze miasta wobec szybko rosnącej liczby centrów w tradycyjnych dla tego sektora lokalizacjach. Oczywiście nadal duże ośrodki miejskie będą przyciągały centra BPO, ale będą one ewaluowały w kierunku coraz bardziej zaawansowanych funkcji.

4. Zachęty inwestycyjne – pomoc publiczna

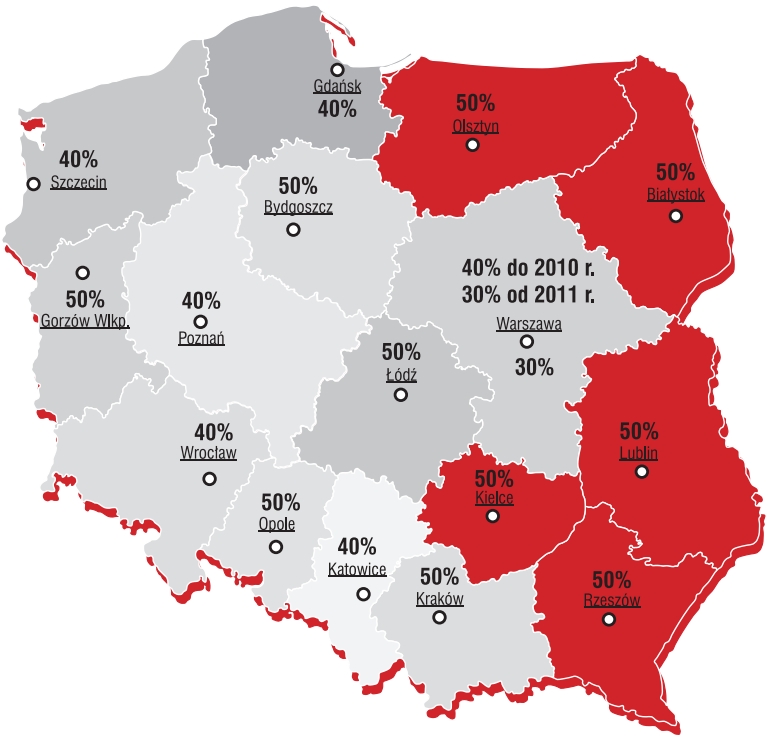
Zgodnie z mapą publicznej pomocy regionalnej, inwestorzy inwestujący w nowe przedsięwzięcia w Polsce Wschodniej mogą liczyć na najwyższy możliwy poziom wsparcia, jaki można uzyskać w Unii Europejskiej. Mogą oni otrzymać wsparcie z różnych źródeł równe 50% kosztów kwalifikowanych nowego projektu (w przypadku małych i średnich firm wsparcie może być powiększone odpowiednio do 70% i 60%).

Polska oferuje atrakcyjny system zachęt inwestycyjnych przeznaczonych na wspieranie nowych inwestycji w regionach. Składają się na niego przede wszystkim:

- zwolnienie z podatku dochodowego w specjalnych strefach ekonomicznych;
- zwolnienie z podatku od nieruchomości;
- dotacje celowe z budżetu państwa;
- granty finansowe z funduszy strukturalnych UE.

Wszystkie te formy zachęt inwestycyjnych wiążą się, co do zasady, z udzielaniem pomocy publicznej w postaci regionalnej pomocy inwestycyjnej.

MAPA 4. **Mapa pomocy regionalnej na lata 2007-2013**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MRR, 2010 r.

4.1. Regionalna pomoc inwestycyjna

Regionalna pomoc inwestycyjna jest pomocą udzielaną na tzw. **inwestycje początkowe**, które polegają na inwestycji w aktywa materialne oraz niematerialne i prawne związane z:

- utworzeniem nowego przedsiębiorstwa;
- rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa;
- dywersyfikacją produkcji istniejącego przedsiębiorstwa przez wprowadzenie nowych, dodatkowych produktów;
- wprowadzeniem zasadniczej zmiany w procesie produkcyjnym istniejącego przedsiębiorstwa.

Aktywa materialne – to m.in. grunty, budynki, budowle oraz urządzenia.

Aktywa niematerialne i prawne – oznaczają aktywa związane z transferem technologii poprzez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej. Za nową inwestycję nie uznaje się inwestycji odtworzeniowych.

Regionalną pomoc inwestycyjną oblicza się na dwa sposoby:

- w odniesieniu do ponoszonych nakładów inwestycyjnych
- w odniesieniu do dwuletnich kosztów zatrudnienia pracowników na nowo tworzonych miejscach pracy (koszty wynagrodzenia brutto oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne).

Utworzenie nowych miejsc pracy – oznacza przyrost netto zatrudnienia w danym przedsiębiorstwie, w porównaniu ze średnią z poprzednich 12 miesięcy.

4.2. Efekt zachęty

Dopuszczalność udzielania pomocy regionalnej zależy od spełnienia tzw. **efektu zachęty**. Oznacza on obowiązek złożenia wniosku o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem projektu inwestycyjnego, a dodatkowo, w przypadku dużych przedsiębiorstw, konieczne jest wykazanie, że wnioskowana pomoc spowoduje:

- znaczące zwiększenie rozmiaru, zasięgu lub zwiększenie całkowitej kwoty wydanej przez beneficjenta na projekt;
- znaczące przyspieszenie zakończenia projektu.

Efekt zachęty jest również spełniony, jeżeli w przypadku braku pomocy, projekt nie zostałby zrealizowany w danym obszarze objętym pomocą (np. w innym kraju zamiast w Polsce).

4.3. Zasady udzielania pomocy publicznej

Maksymalna dopuszczalna pomoc regionalna na jeden projekt inwestycyjny to wynik iloczynu jej intensywności w danym regionie (patrz mapa pomocy regionalnej) oraz kosztów kwalifikowanych: nakładów inwestycyjnych lub dwuletnich kosztów zatrudnienia pracowników – jeśli pomoc przyznawana jest na tworzenie nowych miejsc pracy [mapa 4].

W przypadku dużych projektów inwestycyjnych (gdy koszty kwalifikowane przekraczają 50 mln EUR) ma zastosowanie mechanizm ograniczający maksymalną dopuszczalną pomoc regionalną, zgodnie ze wzorem:

maksymalna kwota pomocy = R x (50 + 0,50B + 0,34C)

gdzie: **R** – oznacza intensywność pomocy zgodnie z mapą pomocy regionalnej; **B** – wartość kosztów kwalifikowanych w przedziale od 50 do 100 mln EUR; **C** – wartość kosztów kwalifikowanych powyżej 100 mln EUR.

W latach 2007-2013 do pomocy regionalnej kwalifikują się następujące rodzaje kosztów:

- wydatki na grunty, budynki i budowle oraz maszyny/urządzenia,
- w przypadku MSP koszty analiz przygotowawczych oraz usług doradczych związanych z inwestycją (do 50% faktycznie poniesionych kosztów),
- koszty związane z nabyciem aktywów innych niż grunty, budynki/budowle, objętych najmem lub dzierżawą w formie leasingu finansowego (przynajmniej na 5 lub 3 lata w przypadku MSP) z obowiązkiem ich nabycia wraz z wygaśnięciem najmu lub dzierżawy,
- koszty inwestycji w aktywa niematerialne i prawne, przy czym w wypadku dużych przedsiębiorstw uwzględnia się je do wysokości 50% całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych.

W przypadku projektów realizowanych przez duże przedsiębiorstwa nabywane aktywa winny być nowe.

Przedsiębiorca, otrzymujący pomoc regionalną (niezależnie od jej formy), musi zagwarantować trwałość projektu, na który pomoc została przyznana. Oznacza to obowiązek utrzymania inwestycji w danym regionie przez okres przynajmniej 5 lat, a w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (dalej również jako MSP) przez okres przynajmniej 3 lat od zakończenia projektu. W przypadku, gdy pomoc została udzielona w związku z tworzeniem nowych miejsc pracy w wyniku realizacji nowej inwestycji, wówczas nowo utworzone miejsca pracy muszą być utrzymane przez okres przynajmniej 5 lat (lub 3 lat w przypadku MSP), od dnia ich utworzenia. Nowe miejsca pracy powinny być utworzone w ciągu 3 lat od zakończenia inwestycji.

4.4. Fundusze strukturalne UE

Na lata 2007-2013 Polsce zostało przyznanych około 67,3 mld EUR w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej. Oznacza to, że Polska jest w tym okresie największym beneficjentem funduszy strukturalnych spośród wszystkich państw UE.

Powyższa kwota została rozdysponowana pomiędzy 5 krajowych Programów Operacyjnych:

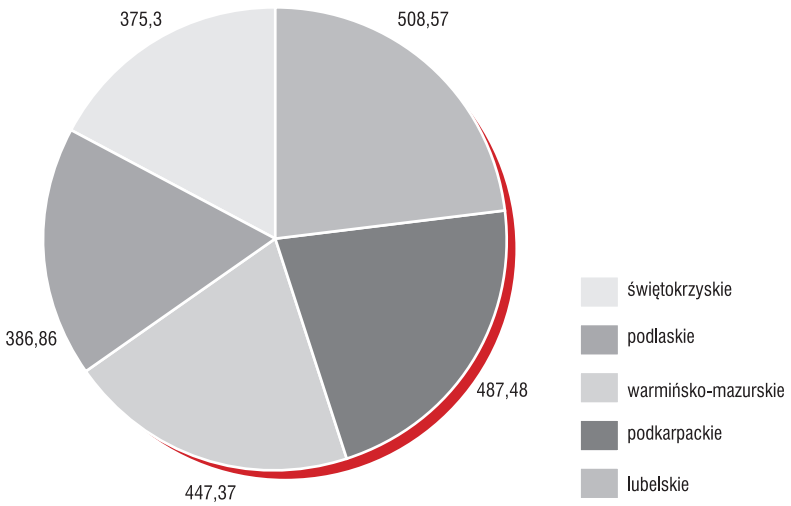
- Program Infrastruktura i Środowisko – 41,9% całości środków (27,9 mld EUR),
- Program Kapitał Ludzki – 14,6% całości środków (9,7 mld EUR),
- Program Innowacyjna Gospodarka – 12,4% całości środków (8,3 mld EUR),
- Program Rozwój Polski Wschodniej – 3,4% całości środków (2,3 mld EUR),
- Program Pomoc Techniczna – 0,8% całości środków (0,5 mld EUR).

Fundusze przyznane Polsce w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej trafiły również do 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) – 24,9% całości środków (16,6 mld EUR) oraz do Programu Celu Europejskiej Współpracy Terytorialnej (0,7 mld EUR).

4.5. Programy dotyczące wyłącznie Polski Wschodniej

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) ma na celu przyśpieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego 5 województw Polski Wschodniej poprzez stymulowanie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, zwiększeniu dostępu do Internetu szerokopasmowego, rozwoju miast metropolitarnych, poprawie infrastruktury kolejowej oraz rozwoju turystyki [wykres 5].

WYKRES 5. **Łączna kwota w mln EUR na poszczególne województwa w ramach RPO**

Źródło: Komisja Europejska

5. Fundusze strukturalne Unii Europejskiej na lata 2007-2013

W ramach środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej Unii Europejskiej w Polsce na lata 2007--2013 (realizacja do 2015 r.) jest dostępne bezpośrednie wsparcie inwestycyjne dla przedsiębiorców w ramach:

1. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (program obejmuje całą Polskę).
2. Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (program obejmuje 5 województw Polski Wschodniej).
3. Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa: Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Lubelskiego, Świętokrzyskiego i Podkarpackiego.
4. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (program przeznaczony na całą Polskę, jak i poszczególne województwa).
5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

5.1. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG)

PO IG Działanie 1.4 Wsparcie projektów celowych

Beneficjenci: firmy planujące prowadzenie badań, których celem ma być wynalezienie nowych produktów (usług) lub udoskonalenie tych, które już istnieją.

Dofinansowane działania: przygotowanie dokumentów potrzebnych do wprowadzenia nowych produktów (usług) na rynek.

Intensywność i kwota wsparcia:

Dla dużych firm:

- dotacje na badania przemysłowe – do 50% wydatków kwalifikowanych,
- dotacja na prace rozwojowe – do 25% wydatków kwalifikowanych.

Dla pozostałych:

- dotacja na badania przemysłowe – do 70% wydatków kwalifikowanych,
- dotacja na prace rozwojowe – do 45% wydatków kwalifikowanych,
- kwota dofinansowania – do **5 mln EUR**,
- całkowita wartość projektu do **50 mln EUR**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG Działanie 4.1 Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R

Beneficjenci: firmy kontynuujące prace badawczo--rozwojowe w postaci wdrożeń, które zostały już wcześniej dofinansowane z działania 1.4 Programu.

Dofinansowane działania: praktyczne zastosowanie wyników prac badawczych w firmie, na zastosowanie ulepszeń w produktach lub wprowadzenie nowych produktów (towarów lub usług).

Intensywność i kwota wsparcia:

- mikro- i małe przedsiębiorstwa – do 70%,
- średnie przedsiębiorstwa – do 60%,
- duże przedsiębiorstwa – do 50%,
- wartość projektu – do **50 mln EUR**,
- kwota wsparcia – do **20 mln PLN**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG Działanie 4.2 Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego

Beneficjenci: małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność i mające siedzibę, a w przypadku przedsiębiorców będących osobami fizycznymi – miejsce zamieszkania, na terytorium RP.

Dofinansowane działania: rozwój działalności B+R w przedsiębiorstwach, wsparcie w zakresie opracowania wzoru przemysłowego lub użytkowego i wdrożenia go do produkcji.

Kwota wsparcia:

- w zakresie wzornictwa:
  - część inwestycyjna – **21 mln PLN**,
  - część szkoleniowa – **1 mln PLN**,
  - część doradcza – **600 tys. PLN**,
  - przedsiębiorcy prowadzący działalność w sektorze transportu drogowego – **100 tys. EUR**.
- w zakresie zwiększenia potencjału badawczo-rozwojowego:
  - część inwestycyjna – **1,4 mln PLN**,
  - część szkoleniowa – **100 tys. PLN**,
  - część doradcza – **100 tys. PLN**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 4.3 Kredyt technologiczny

Beneficjenci: mikro-, mali i średni przedsiębiorcy, planujący wdrożenie własnej lub nabytej nowej technologii oraz uruchomienie na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.

Dofinansowane działania: inwestycje w zakresie wdrażania nowych technologii poprzez udzielenie MSP kredytu technologicznego z możliwością jego częściowej spłaty ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie premii technologicznej.

Kwota wsparcia:

- premia technologiczna – maks. do **4 mln PLN**.

Instytucja: Bank Gospodarstwa Krajowego (www.bgk.com.pl)

POIG 4.4 Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym

Beneficjenci: przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe dokonujące nowych inwestycji oraz niezbędnych dla ich realizacji projektów doradczych i szkoleniowych, obejmujących nabycie innowacyjnych rozwiązań technologicznych.

Kwota wsparcia:

- minimalna kwota wsparcia – **2,4 mln PLN**,
- maksymalna wartość projektu – **50 mln EUR**,
- maksymalna kwota wsparcia:
  - część inwestycyjna – **40 mln PLN**,
  - część doradcza – **1 mln PLN**,
  - część szkoleniowa – **1 mln PLN**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

POIG 4.5 Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki

POIG 4.5.1 Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym

Dofinansowane działania: nowe inwestycje o charakterze innowacyjnym, obejmujące zakup lub wdrożenie rozwiązania technologicznego, które jest stosowane na świecie przez okres nie dłuższy niż 3 lata lub wartość sprzedaży na świecie wyrobów lub usług wytworzonych w oparciu o tę technologię nie przekraczające 15% wartości sprzedaży w danej branży oraz spełniające poniższe warunki (łącznie): wydatki kwalifikowane nie mniejsze niż 160 mln zł oraz wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 150 osób.

Intensywność wsparcia:

- do 30% wydatków kwalifikowanych.

POIG 4.5.2 Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych

Dofinansowane działania: nowe inwestycje obejmujące zakup środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 100 osób, prowadzące do utworzenia lub rozbudowy:

- centrów usług wspólnych (np. finanse, księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi, administracja, zaplecze bankowe i ubezpieczeniowe, badania rynkowe),
- centrów IT (np. rozwój oprogramowania, testowanie aplikacji, projektowanie i wdrażanie sieci, optymalizacji produktu, zarządzanie bazami danych).

Intensywność wsparcia:

- do 30% wydatków kwalifikowanych.

POIG 4.5.2 Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych (projekty B+R)

Dofinansowane działania: nowe inwestycje dotyczące rozpoczęcia lub rozwoju działalności badawczo-rozwojowej przez jednostki organizacyjne lub wyodrębnione organizacyjnie jednostki rozpoczynające lub rozwijające działalność, obejmujące zakup środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 10 osób personelu B+R, prowadzące do utworzenia lub rozbudowy centrów badawczo-rozwojowych (np. centra usług inżynierskich, centra jakości)

Intensywność i kwota wsparcia:

- minimalna wartości wydatków kwalifikowanych – **od 2 mln PLN,**
- część inwestycyjna – maks. 70% wartości wydatków kwalifikowanych,
- część szkoleniowa – do 45% wartości wydatków kwalifikowanych, ale nie więcej niż **1 mln PLN**,
- część doradcza – do 50% wartości wydatków kwalifikowanych, ale nie więcej niż **600 tys. PLN**.

Instytucja: Ministerstwo Gospodarki (www.mg.gov.pl)

PO IG 5.1 Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym

Beneficjenci: osoby prawne prowadzące powiązanie kooperacyjne.

Dofinansowane działania: wspólne przedsięwzięcia grup podmiotów mających na celu przygotowanie wspólnego produktu lub usługi o charakterze innowacyjnym i ich wprowadzenie na rynek.

Kwota wsparcia:

- część inwestycyjna – **20 mln PLN**,
- część doradcza – **400 tys. PLN**,
- część szkoleniowa – **1 mln PLN**,
- ekspansja rynkowa – **600 tys. PLN**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 5.3 Wspieranie ośrodków innowacyjności

Beneficjenci: wysoko wyspecjalizowane IOB świadczące usługi o wysokim potencjale rynkowo-technologicznym, w tym podmioty zarządzające parkami naukowo-technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii, centrami produktywności, innymi ośrodkami specjalistycznych usług dla przedsiębiorców, w szczególności MSP.

Dofinansowane działania: doradztwo w zakresie przygotowania strategii rozwoju ośrodka uwzględniające potrzeby przedsiębiorców; doradztwo oraz promocja wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka; inwestycje wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie rozbudowy lub modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej; działania promocyjne wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie promocji usług instytucji proinnowacyjnego otoczenia biznesu w środowisku lokalnym, regionalnym i międzynarodowym.

Minimalna wartość projektu: 40 mln PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 5.4 Zarządzanie własnością intelektualną

Beneficjenci: MSP (dla projektów 1, 2); Instytucje otoczenia biznesu (projekt 3)

Dofinansowane działania:
- pokrycie kosztów uzyskania ochrony własności przemysłowej,
- wsparcie dla przedsiębiorców na pokrycie kosztów związanych z postępowaniem w zakresie unieważnienia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji lub stwierdzenia wygaśnięcia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji,
- projekty dotyczące upowszechnienia wiedzy na temat korzyści wynikających z ochrony własności intelektualnej w przedsiębiorstwach.

Kwota wsparcia:
- uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej – od **2 tys. PLN** do **400 tys. PLN**,
- realizacja ochrony własności przemysłowej – od **2 tys. PLN** do **400 tys. PLN,**
- popularyzacja wiedzy w zakresie własności intelektualnej – od **200 tys.** do **2 mln PLN**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 6.1 Paszport do eksportu

Beneficjenci: małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP).

Dofinansowane działania: pakiet usług dla przedsiębiorców składający się z doradztwa, wyszukiwania i doboru partnerów na rynku docelowym, udziału w imprezach targowo-wystawienniczych w charakterze wystawcy, udziału w branżowych misjach gospodarczych, uzyskanie niezbędnych dokumentów uprawniających do eksportowania produktów.

Kwota i intensywność wsparcia:
- przygotowanie planu rozwoju eksportu – do **10 tys. PLN**,
- wdrożenie planu rozwoju eksportu – do **200 tys. PLN** oraz do **50%** całkowitych wydatków kwalifikowanych.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 8.1 Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej

Beneficjenci: mikro- i mali przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą nie dłużej niż 1 rok od dnia rejestracji oraz spółki kapitałowe w organizacji.

Dofinansowane działania: realizacja indywidualnych projektów beneficjentów, mających na celu świadczenie usług drogą elektroniczną i ewentualne wytworzenie produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług, które będą dofinansowywane przez okres 24 miesięcy ich realizacji od dnia rozpoczęcia realizacji projektu określonego w umowie o dofinansowanie.

Kwota wsparcia:
- wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej – do 80% wydatków kwalifikowalnych projektu – **od 20 tys. PLN do 1 mln PLN.**

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 8.2 Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B

Rodzaj dofinansowanych działań: przedsięwzięcia o charakterze technicznym (informatycznym) i organizacyjnym, prowadzące do realizacji procesów biznesowych w formie elektronicznej, obejmujących trzech lub więcej współpracujących przedsiębiorców; czas dofinansowania – do 24 miesięcy.

Kwota wsparcia: od **20 tys. PLN** do **2 mln PLN**.

PO IG 8.4 Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili"

Beneficjenci: mikro-, mali i średni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe non-profit.

Dofinansowane działania: budowa i utrzymanie dedykowanej infrastruktury teleinformatycznej stworzonej pomiędzy najbliższym lub najbardziej efektywnym punktem dystrybucji internetu a grupą docelową (na obszarze gminy może być realizowany więcej niż jeden projekt tego typu).

Minimalna kwota wsparcia: 30 tys. PLN.

Instytucja: Władza Wdrażająca Programy Europejskie (www.wwpe.gov.pl)

5.2. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

PO RPW 1.3 Wspieranie innowacji

Beneficjenci: uczelnie, jednostki naukowe, JST oraz związki i stowarzyszenia, instytucje wspierające rozwój innowacyjny regionu, przedsiębiorcy, agencje i fundacje rozwoju regionalnego i lokalnego, organizacje pozarządowe.

Dofinansowane działania:
- budowa i inne roboty budowlane oraz wyposażenie w sprzęt jednostek naukowych wraz z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry naukowej,
- budowa i inne roboty budowlane oraz uruchomienie parków przemysłowych, parków technologicznych oraz inkubatorów m.in.: technologicznych wraz z wyposażeniem znajdujących się w nich laboratoriów oraz zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry naukowej,

- budowa i inne roboty budowlane wraz z uruchomieniem centrów doskonałości i centrów transferu technologii,
- tworzenie infrastruktury zaplecza badawczo-rozwojowego w przedsiębiorstwach wraz z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry naukowej,
- przygotowanie terenów inwestycyjnych na potrzeby stworzenia obszarów produkcyjnych oraz stref nowoczesnych usług (tj. centra logistyczne, parki maszynowe, parki technologiczne, inkubatory itp.) – kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje wraz z budową dróg wewnętrznych i połączeniem ich z istniejącym układem komunikacyjnym oraz doprowadzeniem mediów.

Kwota kosztów kwalifikowalnych: minimum **4 mln PLN**.
Intensywność wsparcia: do 90%.
Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

5.3. Regionalne Programy Operacyjne Województw Polski Wschodniej

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego

PRO WM 1.1.6 Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw

Beneficjenci: duże przedsiębiorstwa, zatrudniające więcej niż 250 pracowników.
Dofinansowane działania: wsparcie nowych inwestycji w zakresie:

- **innowacji procesowych** – stosowania innowacyjnych w regionie metod produkcji,
- **innowacji produktowych** – dostarczania nowych lub znacząco ulepszonych towarów i usług,
- **innowacji organizacyjnych** – zmian dotyczących organizacji firmy.

Promowane są rozwiązania innowacyjne, nie stosowane do tej pory w regionie.
Kwota wsparcia:

- od **300 tys. PLN** do **4 mln PLN** (do 50% kwoty kosztów kwalifikowanych),
- wartość projektu: do **8 mln PLN**

Instytucja: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie (www.wmarr.olsztyn.pl)

RPO WM 1.1.7 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii

Beneficjenci: mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.
Dofinansowane działania: wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w procesie produkcji, dystrybucji oraz w samej organizacji firmy; tworzenie przez firmę nowych i nowoczesnych produktów; budowa lub przebudowa infrastruktury oraz na zakup sprzętu, który umożliwi zastosowanie nowoczesnych technologii, maszyn w procesie produkcyjnym.
Intensywność i kwota wsparcia:

- dotacja do **50%** kosztów kwalifikowanych projektu,
- wartość projektu: do **8 mln PLN**,
- kwota wsparcia: od **20 tys. PLN** do **2 mln PLN**.

Instytucja: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie (www.wmarr.olsztyn.pl)

RPO WM 1.1.9 Inne inwestycje w przedsiębiorstwa

Beneficjenci: mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.
Dofinansowane działania: służące wzrostowi konkurencyjności przedsiębiorstw, dotacje inwestycji rozwojowych; inwestycje, w wyniku których zostaną utworzone nowe miejsca pracy lub, dzięki którym, zostaną utrzymane już istniejące.
Intensywność i kwota wsparcia:

- kwota wsparcia – od **10 tys. PLN** do **1,5 mln PLN**,
- poziom dofinansowania – do **50%**.

Instytucja: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie (www.wmarr.olsztyn.pl)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

RPO WP 1.4.1 Mikroprzedsiębiorstwa

RPO 1.4.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa

Beneficjenci: promowane będą rozwiązania sprzyjające oszczędności surowców i energii oraz zmniejszaniu emisji szkodliwych substancji do środowiska. Pozyskane środki można przeznaczyć na zakup maszyn i urządzeń lub licencji, patentów itp. Pomoc może być udzielona jedynie na nową inwestycję (w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne) związaną z: utworzeniem nowego przedsiębiorstwa, rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa, dywersyfikacją produkcji przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych, dodatkowych produktów, zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego w istniejącym przedsiębiorstwie.
Intensywność i kwota wsparcia:
maksymalny poziom dofinansowania:

- do **70%** dla mikro- i małych przedsiębiorstw,
- do **60%** dla średnich przedsiębiorstw,

- do **50%** dla przedsiębiorstw działających w sektorze transportu
- do **50%** dla przedsiębiorstw w przypadku pomocy de minimis.

Maksymalna kwota dofinansowania:
- dla małych i średnich przedsiębiorstw **4 mln PLN**;
- mikroprzedsiębiorstwa – **500 tys. PLN**.

Minimalna/Maksymalna kwota wsparcia:
- mikroprzedsiębiorstwa – min. wartość projektu **30 tys. PLN**,
- małe i średnie przedsiębiorstwa – min. wartość projektu **100 tys. PLN**.

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – bez ograniczeń.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego (www.wrotapodlasia.pl)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego

RPO WL 1.1 Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw

Beneficjenci: celem działania jest zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego.

Intensywność i kwota wsparcia: maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu wynosi maksymalnie 70%. Minimalna wartość projektu wynosi **143 tys. PLN**. Maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć **8 mln PLN**.

Minimalna wartość wsparcia wynosi **21,5 tys PLN**. Maksymalna wartość wsparcia wynosi **310 tys. PLN**.

Dla projektów, w których wartość wydatków kwalifikowalnych przekroczy **1 mln PLN** maksymalna kwota wsparcia wynosi **500 tys. PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (www.lubelskie.pl)

RPO WL Działanie: 1.2 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw

Beneficjenci: celem działania jest poprawa konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata, realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego. Cel zostanie zrealizowany poprzez wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z unowocześnieniem oferty produktowej i technologicznej mikroprzedsiębiorstw.

Intensywność i kwota wsparcia: maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu wynosi maksymalnie 70%. Minimalna wartość projektu wynosi **42,5 tys PLN**. Minimalna wartość wsparcia wynosi **30 tys. PLN**. Maksymalna wartość wsparcia wynosi **700 tys. PLN**.

Dla projektów, w których wartość wydatków kwalifikowalnych przekroczy **2 mln PLN** maksymalna kwota wsparcia wynosi **1 mln PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (www.lubelskie.pl)

RPO WL Działanie: 1.3 Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw

Beneficjenci: można uzyskać środki na przedsięwzięcia związane z wprowadzaniem nowych lub unowocześnianiem istniejących produktów, wdrażaniem innowacyjnych technologii, a także poprawę rozwiązań organizacyjnych i marketingowych w małych i średnich przedsiębiorstwach.

Forma wsparcia:

maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu dla:
- małych przedsiębiorstw wynosi maksymalnie **70%**,
- średnich przedsiębiorstw wynosi maksymalnie **60%**.

Minimalna wartość projektu wynosi **143 tys. PLN**. Maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć **8 tys. PLN**. Minimalna wartość wsparcia wynosi **85 tys. PLN**. Maksymalna wartość wsparcia wynosi **1 mln PLN**. Dla projektów, w których wartość wydatków kwalifikowalnych przekroczy **4 mln PLN** maksymalna kwota wsparcia wynosi **2 mln PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (www.lubelskie.pl)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego

RPO WŚ 1.1 Bezpośrednie wsparcie sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Beneficjenci: będą wspierane jedynie te projekty, które mają charakter innowacyjny lub w znaczący sposób wpłyną na wzrost zatrudnienia. Realizowane projekty muszą skutkować podniesieniem konkurencyjności przedsiębiorstwa w skali rynku lokalnego bądź regionalnego.

Intensywność i kwota wsparcia: maksymalna wysokość dotacji 50% kosztów kwalifikowanych projektu. W przypadku mikroprzedsiębiorstw (z wyjątkiem prowadzących działalność gospodarczą w sektorze transportu), istnieje możliwość zwiększenia maksymalnej wartości procentowej dotacji o 20%.

Wartość wydatków kwalifikowalnych nie mniejsza niż **20 tys. PLN** i poniżej **8 mln PLN**. Minimalna wartość dotacji to **10 tys. PLN**, a maksymalna: dla mikroprzedsiębiorstw – **1,5 mln PLN**, dla małych przedsiębiorstw – **2,4 mln PLN**, dla średnich przedsiębiorstw – **3,999 mln PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (www.sejmik.kielce.pl).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego

RPO WP 1.1 Schemat B: Bezpośrednie dotacje inwestycyjne

Beneficjenci: otrzymane środki można wykorzystać na wszelkie inwestycje, które poprawią funkcjonowanie oraz proces produkcji i zarządzania w firmie. Można m.in. kupić patenty i nowe technologie, które podniosą wydajność

i konkurencyjność przedsiębiorstwa, również jako element towarzyszący projektu – montaż instalacji i urządzeń zapobiegających zanieczyszczaniu środowiska.

Kwota wsparcia: minimalna kwota wsparcia – **10 tys. PLN**. Maksymalna kwota wsparcia: mikro- i małe przedsiębiorstwa – **800 tys. PLN**, średnie przedsiębiorstwa – **1,2 mln PLN.**

Maksymalna kwota wsparcia MŚP w przypadku projektów wykazujących wyższy poziom innowacyjności:

- projekty innowacyjne, w których zastosowano rozwiązania stosowane w kraju przez okres nie dłuższy niż 4 lata – **2 mln PLN**,
- projekty o wysokim potencjale innowacyjnym, w których zastosowano rozwiązania stosowane na świecie przez okres nie dłuższy niż 3 lata do **5,6 mln PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (www.si.podkarpackie.pl)

RPO WP 1.3 Regionalny system innowacji

Beneficjenci: celem jest stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie oraz transferu wiedzy. W ramach tego programu można zbudować lub udoskonalić zaplecze badawczo-rozwojowe, np. wybudować laboratorium, bądź stworzyć sieć współpracy pomiędzy swoją firmą bądź wieloma firmami a jednostką naukową lub jednostkami naukowymi w regionie.

Kwota wsparcia: dotacja do 70% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Maksymalna kwota wsparcia: do **30 mln PLN**.

Maksymalna wartość projektu:

- do **400 tys. PLN** dla projektów w zakresie zakupu środków trwałych do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych,
- do **4 mln PLN** dla projektów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury badawczo rozwojowej,
- do **40 mln PLN** dla projektów w zakresie wsparcia parków technologicznych.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (www.si.podkarpackie.pl)

5.4. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (program przeznaczony na całą Polskę, jak i poszczególne województwa)

PO KL 2.1.1 Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach

Beneficjenci: przedsiębiorcy

Przykładowe projekty:

- ponadregionalne zamknięte projekty szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców przygotowane w oparciu o indywidualne strategie rozwoju firm,
- ogólnopolskie otwarte projekty szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw,
- studia podyplomowe dla przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO KL 4.2 Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym

Instytucja: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Wdrożeń i Innowacji

Beneficjenci: wszystkie podmioty – za wyjątkiem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Przykładowe projekty:

- podnoszenie umiejętności pracowników systemu B+R w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi oraz komercjalizacja rezultatów prac badawczych w zakresie wagi i zasad badań naukowych i prac rozwojowych dla gospodarki oraz potrzeb sektora nauki i gospodarki w tym zakresie,
- upowszechnianie osiągnięć nauki w procesie kształcenia na poziomie wyższym.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN

PO KL 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

POKL 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw

POKL 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie

Beneficjenci: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych.

Przykładowe projekty:

Poddziałanie 8.1.1

- szkolenia oraz doradztwo dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw (w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych);
- doradztwo dla mikro i MSP, w tym dla osób samozatrudnionych, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości;
- szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe skierowane do dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji w szczególności osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach.

Poddziałanie 8.1.2

- pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych mających na celu opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania

i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym i wojewódzkim;
- wsparcie dla pracodawców i pracowników firm przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne;
- szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych,
- badania i analizy dotyczące trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych zachodzących w regionie.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN.
Instytucja: Instytucje regionalne wskazane przez samorząd województwa

5.5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Oś 1 Poprawa konkurencyjności sektora rolniczego i leśnego

Działanie 123 – Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej

Beneficjenci: celem działania jest poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw w sektorze przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, uwarunkowana wzrostem wartości dodanej, jakości produkcji, obniżeniem kosztów oraz rozwojem nowych produktów, procesów i technologii produkcji, jak również poprawa warunków produkcji w odniesieniu do obowiązujących lub nowo wprowadzanych standardów. Celem realizacji działania jest również wzmocnienie pozycji grup producentów rolnych w kanale marketingowym zbytu produktów, a także szerszy ich udział w uzyskiwaniu wartości dodanej produkcji rolnej poprzez wsparcie inwestycji w zakresie przetwarzania produktów rolnych.

Kwota wsparcia: maksymalna wysokość pomocy, przyznana w okresie realizacji PROW jednemu beneficjentowi wynosi **20 mln PLN**. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż **100 tys. PLN.**

Poziom pomocy wynosi maksymalnie:
- **25%** kosztów inwestycji kwalifikującej się do wsparcia, realizowanej przez przedsiębiorcę, który nie jest małym lub średnim przedsiębiorcą;
- **40%** kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej przez przedsiębiorcę wykonującego działalność jako małe lub średnie przedsiębiorstwo;
- **50%** kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej przez przedsiębiorcę wykonującego działalność jako małe lub średnie przedsiębiorstwo:
  – który zaopatruje się w surowce na podstawie umów długoterminowych, zawieranych z grupami producentów rolnych, wstępnie uznanymi grupami lub uznanymi organizacjami producentów owoców i warzyw
  – który jest zarejestrowany jako grupa producentów rolnych, ich związek, wstępnie uznana grupa lub uznana organizacja producentów owoców i warzyw
  – który realizuje projekt dotyczący przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne.

Instytucja: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (www.arimr.gov.pl)

Oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich

Działanie 312 – Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Celem działania jest wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji – wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.

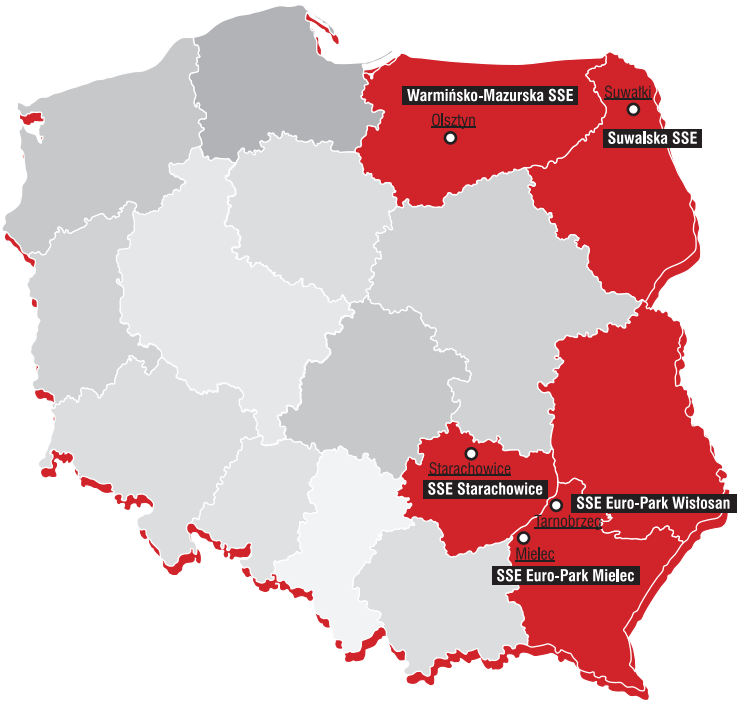
Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:
- **100 tys. PLN** – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej jednego i mniej niż dwóch miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- **200 tys. PLN** – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej dwóch i mniej niż trzech miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- **300 tys. PLN** – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej trzech miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć **300 tys. PLN**. Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie **50%** kosztów kwalifikowalnych operacji.

6. Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE) w Polsce Wschodniej

MAPA 5. **Mapa pomocy regionalnej na lata 2007-2013**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych SSE, czerwiec 2010 r.

Na terenie Polski działa 14 Specjalnych Stref Ekonomicznych, z czego 5 znajduje się w Polsce Wschodniej – Mielecka, Tarnobrzeska, Warmińsko-Mazurska, Suwalska oraz Starachowicka (pierwszą strefą utworzoną w Polsce była strefa leżąca właśnie w Makroregionie Polski Wschodniej Euro-Park Mielec w 1995 roku). Ideą powstania stref było przede wszystkim przyspieszenie rozwoju gospodarczego regionów, zagospodarowanie majątku poprzemysłowego i infrastruktury, tworzenie nowych miejsc pracy – zwłaszcza w regionach zagrożonych strukturalnym bezrobociem oraz przyciągnięcie do Polski inwestorów zagranicznych. Na podstawie uzgodnień Polski z Komisją Europejską będą one funkcjonowały w obecnym kształcie do roku 2020. Głównym narzędziem pozyskania inwestorów – i to narzędziem w opinii inwestorów bardzo efektywnym – są zachęty podatkowe w postaci zwolnienia dochodu od podatku dochodowego dla firm zgodnie z mapą pomocy regionalnej, która określa wysokość maksymalnego wsparcia dla projektów realizowanych na terenie każdego województwa w Polsce (dla Polski Wschodniej jest to 50%, przy czym firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw uprawnione są do odzyskania 70% i 60% nakładów inwestycyjnych). Zwolnienie obowiązuje w kolejnych latach, aż do momentu odzyskania 50% (bądź 70% lub 60% w zależności od wielkości inwestującej firmy) wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorcę. Terytorium każdej ze stref podzielone jest na podstrefy, co sprawia, że potencjalny inwestor ma ogromny wybór lokalizacji. Oprócz zwolnień podatkowych inwestorzy zainteresowani inwestowaniem w strefach mogą liczyć także na przygotowane pod inwestycje i wyposażone w niezbędną infrastrukturę grunty oraz pomoc w rozpoczęciu inwestycji [mapa 5].

Wszystkie specjalne strefy ekonomiczne w Polsce zajmują obszar 13 336,3 ha, z czego 5 stref leżących w Makroregionie Polski Wschodniej zajmuje łącznie obszar 4326,2 ha (ponad 37% wszystkich terenów należących do specjalnych stref ekonomicznych w Polsce). A więc to właśnie w Polsce Wschodniej znajduje się największy dostępny potencjał terytorialny dla inwestorów. Większość terenów inwestycyjnych tych stref leży na terenie 5 województw Polski Wschodniej (poza około 655 ha, które leżą w innych niż Polska Wschodnia Makroregionach).

Nakłady inwestycyjne poniesione przez inwestorów we wszystkich 5 strefach Polski Wschodniej wyniosły ponad 15,75 mld PLN przy jednoczesnym utworzeniu prawie 49 tys. miejsc pracy. Najwięcej miejsc pracy utworzyli inwestorzy w strefach: tarnobrzeskiej i mieleckiej (odpowiednio 23 335 i 11 953). Ze względu na bardzo atrakcyjne warunki inwestowania strefy przyciągają zarówno kapitał polski, jak i zagraniczny, przy czym udział kapitału zagranicznego w specjalnych strefach ekonomicznych Makroregionu Polski Wschodniej jest wyższy niż kapitału polskiego.

6.1. Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Położona w północno-wschodnim rejonie Polski, o łącznym obszarze **838,9 ha gruntów**, z czego 222 ha jest dostępnych pod inwestycje. Na obszar ten składają się **24 podstrefy** zlokalizowane na terenie następujących miast i gmin: Bartoszyce, Ciechanów, Dobre Miasto, Elbląg, Iława, Iłowo, Lidzbark Warmiński, Mława, Morąg, Mrągowo, Nidzica, Nowe Miasto Lubawskie, Olecko, Olsztyn, Olsztynek, Orzysz, Ostrołęka, Ostróda, Pasłęk, Piecki, Szczytno oraz Wielbark.

Na dzień 30 września 2010 roku wydano **64 zezwolenia** na prowadzenie działalności w strefie, **39 przedsiębiorstw** prowadziło działalność gospodarczą, poniesiono **3 mld PLN** nakładów inwestycyjnych oraz utworzonych zostało **5586** nowych miejsc pracy.

MAPA 6. **Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna**

Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonowiczna
Siedziba: Olsztyn
Województwa: warmińsko-mazurskie, mazowieckie

TABELA 7. **Najwięksi inwestorzy w Warmińsko-Mazurskiej SSE**

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Michelin Polska S.A.	Francja	opony
LG Electronics Mława Sp. z o.o.	Korea Pd.	elektroniczny
Swedwood Poland Sp. z o.o	Szwecja	drzewny
Wydawnictwo Bauer Sp. z o.o.	Niemcy	poligraficzny
Wójcik Fabryka Mebli Sp. z o.o.	Polska	meblowy
Cetco Poland Sp. z o.o.	Holandia	materiały budowlane
Fabryka Mebli Szynaka Sp. z o.o.	Polska	meblowy
Bruss Polska Sp. z o.o.	Niemcy	metalowy
DFM Sp. z o.o.	Polska	meblowy
Fabryka Mebli Taranko Aleksander Taranko.	Polska	meblowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIiIZ

6.2. Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Położona jest na terenie województw: podlaskiego, warmińsko-mazurskiego oraz mazowieckiego. Zajmuje łączny obszar **342,76 ha**, z czego 106,16 ha jest dostępnych do zagospodarowania w czterech podstrefach: Suwałki, Ełk, Gołdap oraz Białystok.

Na terenach strefy działalność gospodarczą prowadzi ponad **60 firm** z kapitałem polskim i zagranicznym, które utworzyły ponad **5300 nowych miejsc pracy** i poniosły nakłady inwestycyjne o wartości ponad **1,5 mld PLN**.

MAPA 7. **Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna**

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna
Siedziba: Suwałki
Województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie

TABELA 8. **Najwięksi inwestorzy w Suwalskiej SSE**

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Pfleiderer MDF Sp. z o.o.	Niemcy	drzewny
Rockwool Polska Sp. z o.o.	Dania	budowlany
Porta KMI Poland Sp. z o.o	Polska	drzewny
Impress Decor Polska Sp. z o.o.	Austria	poligraficzny
Malow Sp. z o. o.	Polska	metalowy
Mispol S.A.	Polska	spożywczy
Iryd Sp. z o.o.	Polska	metalowy, drzewny
Aquael Sp. z o.o.	Polska	mechanika precyzyjna
Cezar D. Niewiński	Polska	tworzyw sztucznych
Reckman Sp.j.	Polska	odzieżowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIiIZ

6.3. Tarnobrzeska Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Wisłosan

Posiada podstrefy na terenie aż 5 województw, w tym 3 w Polsce Wschodniej: podkarpackim, świętokrzyskim, lubelskim oraz w mazowieckim i dolnośląskim. Łączny obszar strefy to **1551,91 ha**, z czego 535,7 ha to wolne tereny do zagospodarowania w 17 podstrefach: Tarnobrzeg, Stalowa Wola, Nowa Dęba, Staszów, Radom, Jasło, Wrocław-Kobierzyce, Przemyśl, Janów Lubelski, Siedlce, Łuków, Tomaszów Lubelski, Węgrów, Nowe Miasto nad Pilicą, Kraśnik, Przasnysz, Horodło.

Do końca marca 2010 roku wydano **188 zezwoleń**, w tym **32 dla firm** z udziałem kapitału zagranicznego, utworzono **17 tys. nowych miejsc pracy**, a nakłady inwestycyjne przekroczyły **5,53 mld PLN.**

MAPA 8. **Tarnobrzeska Specjalna Stref Ekonomiczna Euro-Park Wisłosan**

Tarnobrzeska Specjalna Stref Ekonomiczna Euro-Park Wisłosan
Siedziba: Tarnobrzeg
Województwa: podkarpackie, świętokrzyskie, lubelskie, mazowieckie i dolnośląskie

TABELA 9. **Najwięksi inwestorzy w Tarnobrzeskiej SSE Euro-Park Wisłosan**

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
LG Philips LCD Poland Sp. z o.o.	Korea	produkcja telewizorów i monitorów LCD
ATS Stahlschmidt&Maiworm Sp. z o.o.	Niemcy	produkcja felg aluminiowych
Sanfarm Sp. z o.o.	Polska	produkcja farmaceutyków
LG Electronics Wrocław Sp. z o.o.	Polska	elektronika
Heesung Electronics Poland Sp. z o.o.	Korea	elektronika
QuadWinkowski Sp. z o.o.	Polska	drukarnia, usługi poligraficzne
Toshiba Television Central Europe Sp. z o.o.	Japonia	elektronika
Alumetal Gorzyce Sp. z o.o.	Polska	metalowy
Jadar Techmatik S.A.	Polska	produkcja kostki brukowej
Zakłady Metalowe Dezamet S.A.	Polska	przemysł obronny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIiIZ

6.4. Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec

Zlokalizowana jest głównie w południowo-wschodniej Polsce, zajmuje łączny obszar **1135 ha** w 22 podstrefach, z czego 396,5 ha to obszary do zagospodarowania, zlokalizowane w podstrefach znajdujących się na terenie miast i gmin: Mielec, Rzeszów, Głogów Małopolski, Trzebownisko, Lublin, Ropczyce, Ostrów, Zamość, Leżajsk, Jarosław, Laszki, Sanok i Zagórz, Lubaczów, Kolbuszowa oraz Szczecin.

Do końca III kwartału 2010 roku wydano **195 zezwoleń** na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy, inwestorzy ponieśli **4,5 mld PLN nakładów inwestycyjnych** oraz utworzyli **12 438 nowych miejsc pracy**.

MAPA 9. **Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec**

Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec
Siedziba: Mielec
Województwa: podkarpackie, lubelskie, małopolskie i zachodnio-pomorskie

TABELA 10. **Najwięksi inwestorzy w Strefie Ekonomicznej Euro-Park Mielec**

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o.	USA	lotnictwo
MTU Aero Engines Polska Sp. z o.o.	Niemcy	lotnictwo
Borgwarner Turbo Systems Polnad Sp. z o.o.	USA	motoryzacja
Lear Corporation Sp. z o.o.	USA	motoryzacja
Kirchhoff Polska Sp. z o.o.	Niemcy	motoryzacja
Firma Oponiarska Dębica S.A.	USA	motoryzacja
Kronospan Mielec Sp. z o.o.	Austria	przetwórstwo drewna
Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o.	USA	opakowania
Bury Sp. z o.o.	Polska	elektronika
BRW Sp. z o.o.	Polska	meble
Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o.	USA	lotnictwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIiIZ

6.5. Specjalna Strefa Ekonomiczna Starachowice

Zlokalizowana jest na terenie województwa świętokrzyskiego, a swoje podstrefy posiada również w województwach: lubelskim, mazowieckim, łódzkim oraz opolskim. Strefa zajmuje łącznie powierzchnię **595,8 ha**, z czego do zagospodarowania pozostało 225,38 ha (stan na koniec września 2010 r.) w następujących podstrefach: Starachowice, Ostrowiec Św., Skarżysko-Kamienna, Końskie, Stąporków, Suchedniów, Morawica, Szydłowiec, Puławy, Iłża.

Na koniec trzeciego kwartału 2010 roku **aktywnych zezwoleń w strefie było 69**, utworzono **2914 nowych miejsc pracy**, a inwestorzy ponieśli **1,426 mld PLN nakładów inwestycyjnych**.

MAPA 10. **Specjalna Strefa Ekonomiczna Starachowice**

Specjalna Strefa Ekonomiczna Starachowice
Siedziba: Starachowice
Województwa: świętokrzyskie, lubelskie, mazowieckie, łódzkie, opolskie

TABELA 11. **Najwięksi inwestorzy w SSE Starachowice**

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Biella Szydłowiec Sp. z o.o./Biella-Neher AG	Szwajcaria	artykuły biurowe
Cerrad Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Cersanit II S.A.	Polska	ceramika sanitarna
Gerda 2 Sp. z o.o.	Polska	metalowy
Gerda 3 Sp. z o.o.	Polska	metalowy
MAN Bus Sp. z o.o./MAN Nutzfahrzeuge Gruppe	Niemcy	motoryzacyjny
Orizzonte Polska Sp. z o.o.	Międzynarodowy	metalowy
RR Donnelley Starachowice Sp. z o.o./RR Donnelley	USA	poligraficzny
Starpol II Sp. z o.o.	Polska	elektrotechniczny
Star-Dust Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Ceramika Nowa Gala II Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Star-Gres Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Alpol Gips Sp. z o.o.	Polska	materiały budowlane
Nova Ceramika Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Ceramika Końskie Sp. z o.o.	Włochy	ceramiczny
Kaye Aluminium Opole Sp. z o.o.	Hiszpania	metalowy
Valdi Ceramika Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Zakłady Azotowe Puławy S.A.	Polska	chemiczny
Air Liquide Polska Sp. z o.o	Francja	chemiczny
Fabryka Kotłów Sefako S.A.	Polska	metalowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIiIZ

7. Parki Naukowo-Technologiczne i Przemysłowe

W Polsce funkcjonuje lub znajduje się na zaawansowanym etapie tworzenia ponad 30 parków technologicznych. Najprężniej działa 20 z nich. W sumie ulokowanych jest tam 523 instytucji oraz 18 jednostek naukowo-badawczych. W parkach tych zatrudnionych jest ponad 16,5 tys. osób. Dwadzieścia najdynamiczniej rozwijających się parków zajmuje niemal 1,3 tys. ha, z czego zagospodarowanych jest prawie 550 tys. m². Stanowi to niewiele powyżej 3% ich całkowitej powierzchni. Wśród największych parków znajdują się parki technologiczne z Krakowa, Bełchatowa i Płocka oraz podkarpacki Aeropolis. Ich powierzchnia to odpowiednio 416 ha, 384 ha, 200,4 ha oraz 118 ha. Stanowią one 88% całkowitej powierzchni tych dwudziestu parków. Oprócz Aeropolis, wśród 20 największych parków, znajduje się jeszcze jeden park ulokowany w Makroregionie Polski Wschodniej – Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach. Co prawda nie jest on tak duży jak Aeropolis: o ile park podkarpacki zajmuje powierzchnię 118 ha wykorzystywaną w niecałych 2%, to park w Suwałkach zajmuje 8,6 ha (wykorzystanie 0,55%). Zatrudnienie jest także największe w parku podkarpackim, 618 osób wobec 80 osób w parku suwalskim.

7.1. Kielecki Park Technologiczny

Kielecki Park Technologiczny powstał na bazie Kieleckiego Inkubatora Technologicznego utworzonego w 2008 roku. Od początku swojego istnienia inkubator współpracował z małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz samorządem lokalnym. W lipcu 2009 roku, uchwałą Rady Miasta Kielce, jednostka zmieniła nazwę na Kielecki Park Technologiczny. Park powstał m.in. w celu wspierania funkcjonowania nowo utworzonych, innowacyjnych firm. Jest on ukierunkowany na rozwój przedsiębiorczości akademickiej, wspieranie relacji na linii nauka-gospodarka, preinkubację i inkubację przedsiębiorstw wywodzących się z uczelni. Koncepcja utworzenia parku zakłada funkcjonowanie dwóch wyodrębnionych komórek organizacyjnych: **Inkubatora Technologicznego** (przeznaczonego dla firm w fazie start-up) oraz **Centrum Technologicznego** (przeznaczonego dla firm opuszczających Inkubator Technologiczny w fazie ekspansji lub dla kapitału zewnętrznego planującego uruchomienie działalności w Kielcach).

Na potrzeby KPT zostanie zagospodarowana północna, przemysłowa część Kielc. Budynki Kieleckiego Parku Technologicznego będą miały ok. 17 tys. m² powierzchni. W planach jest zakup kolejnych terenów, które będzie można w przyszłości wykorzystać pod inwestycje parku. Zasiedlenie parku ma się rozpocząć na początku 2011 roku.

Kielecki Park Technologiczny
ul. Piotrkowska 6
25-510 Kielce
tel./fax: +48 (41) 367 63 55
tel.: +48 (41) 367 63 85

7.2. Lubelski Park Naukowo-Technologiczny

Lubelski Park Naukowo-Technologiczny został utworzony w maju 2005 roku. Akcjonariuszami parku są: samorząd województwa lubelskiego oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. Obszar parku liczy, wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, łączną powierzchnię przekraczającą 10 000 m².

Misją Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego jest wspieranie rozwoju województwa lubelskiego poprzez stworzenie zinstytucjonalizowanej platformy dla współpracy lubelskich uczelni wyższych i biznesu. Głównym założeniem powstania Parku jest wspieranie realizacji projektów komercjalizacji wyników badań naukowych, które przyczyniłyby się do podniesienia stanu innowacyjności lubelskich przedsiębiorstw. W 2009 roku nastąpiło oficjalne otwarcie pierwszych obiektów parku. Obecnie na terenie parku prowadzą działalność m.in.: **Laboratorium Badań Genetycznych Sp. z o.o.** (badania chromosomów ludzkich w niepowodzeniach rozrodu, badania nad wykrywaniem genetycznych uszkodzeń oraz podatności na poszczególne choroby genetyczne), **Centralne Laboratorium Aparaturowe Uniwersytetu Przyrodniczego** (prowadzenie certyfikowanych prac badawczych i pomiarowych – w tym pomiary fizyko-chemiczne w szerokim zakresie, działalność szkoleniowa w zakresie praktyki analitycznej), **Lubelskie Centrum Konsultingu Sp. z o.o.** (usługi consultingowe, usługi dla MSP w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, obsługa handlu międzynarodowego, działalność szkoleniowa), **VADO Sp. z o.o.** (produkcja oprogramowań oraz specja-

listycznych systemów teleinformatycznych, opracowanie i produkcja urządzeń elektronicznych, doradztwo specjalistyczne), **KTI Konsulting** (usługi doradcze i szkoleniowe w zakresie pozyskiwania finansowania projektów ze źródeł zewnętrznych, w szczególności dotacji z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej), **Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.** (usługi związane z postprodukcją, animacją i efektami wizualnymi do projektów reklamowych, telewizyjnych, filmowych i na potrzeby nowych mediów, produkcja spotów reklamowych, teledysków filmów pełnometrażowych).

Lubelski Park Naukowo-Technologiczny
ul. Dobrzyńskiego 3
20-262 Lublin
tel.: +48 (81) 534 61 00
fax: +48 (81) 531 85 48
e-mail: biuro@lntp.pl
www.lntp.pl

7.3. Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny Aeropolis

Ideą utworzenia parku było założenie, że ma on być jednym z instrumentów podnoszenia konkurencyjności podkarpackiej gospodarki, wdrażania nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz zarządzania zasobami wiedzy i kapitału. Istotę działania parku, ulokowanego w Rzeszowie na 118 ha, postrzegano jako ogniwo łączące i przetwarzające innowacyjne pomysły naukowe w nowoczesne rozwiązania technologiczne wdrażane następnie w podmiotach gospodarczych. W maju 2003 roku zostało podpisane przez samorząd Województwa Podkarpackiego, miasto Rzeszów, powiat Rzeszowski, Politechnikę Rzeszowską oraz Uniwersytet Rzeszowski porozumienie o utworzeniu Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego Aeropolis. Zarządzanie PPN-T Aeropolis powierzone zostało Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.

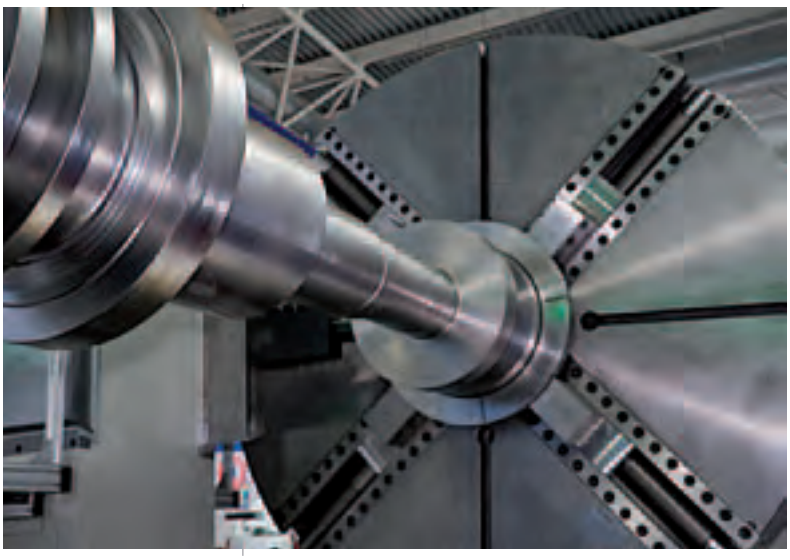
Celami Strategicznymi parku są: aktywacja terenów poprzemysłowych, tworzenie infrastruktury inwestycyjnej i pozyskiwanie inwestorów, efektywne zagospodarowanie wolnych obiektów i obszarów oraz świadczenie usług pomocniczych – głównie dla przedsiębiorców PNN-T Aeropolis – zwiększenie konkurencyjności, innowacyjności przedsiębiorców działających na terenie województwa, rozwój infrastruktury aktywizującej lokalną i regionalną przedsiębiorczość, wykorzystanie potencjału zlokalizowanych na obszarze Parku przedsiębiorstw oraz wykonujących produkty komplementarne oraz efektywne zagospodarowanie wolnych obiektów i obszarów oraz świadczenie usług pomocniczych, głównie dla przedsiębiorców PPNT. Prócz tego park stawia sobie za zadanie zwiększenie liczby absolwentów szkół wyższych podejmujących działalność na własny rachunek (Preinkubator Akademicki), rozwój technologiczny i stymulowanie działalności badawczej.

Na terenie parku zainwestowało do tej pory kilka firm m.in..: **Opatem S.A.** – producent i integrator systemów wykorzystujących technologie kart elektronicznych, **Borg Warner Turbo Systems** – firma zajmująca się produkcją turbosprężarek, **Ultratech Sp. z o.o.** – producent części i podzespołów dla zakładów przemysłu lotniczego i motoryzacyjnego, **Yanko Sp. z o.o.** – producent opakowań czy **MasterProfi Sp. z o.o.** – producent profesjonalnych odkurzaczy. Największą i najważniejszą inwestycją jest zakład należący do niemieckiej firmy **MTU Aero Engines**, otworzony w maju 2009 roku na terenach parkowych w Jasionce pod Rzeszowem. Firma zainwestowała 50 mln EUR. W zakładzie powstają elementy turbin do silników lotniczych. Pracę dostało już ponad 200 mieszkańców regionu, a docelowo liczba ta ma się zwiększyć do 400.

Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny Aeropolis
Centrum Zarządzania PPN-T
ul. Szopena 51
35-959 Rzeszów
tel.: +48 (17) 866 62 06,
fax: +48 (17) 852 06 11
Centrum Obsługi Inwestora
tel.: +48 (17) 852 43 76,
fax: +48 (17) 852 43 74
e-mail: aeropolis@rarr.rzeszow.pl
www.aeropolis.com.pl

7.4. Park Przemysłowy Stare Miasto

W sierpniu 2005 roku Rada Gminy Leżajsk podjęła uchwałę w sprawie realizacji zadania utworzenia Parku Przemysłowego pod nazwą Stare Miasto – Park. Rok później podpisano umowę z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie na realizację zadań tworzenia pełnej infrastruktury w Parku Przemysłowym oraz budowę 3 hal produkcyjnych. W 2007 roku zgodnie z rozporządzeniem Rady

Ministrów część terenów Parku uzyskało status Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Park Przemysłowy Stare Miasto – Park jest zlokalizowany na terenie gminy Leżajsk, w dwóch miejscowościach: Stare Miasto (Strefa A) i Wierzawice (Strefa B) o łącznej powierzchni ponad 35 ha (obszar docelowy Parku planuje się na 200 ha). Do tej pory na terenie parku zainwestowały głównie firmy z kapitałem polskim, takie jak: **SGS Eko-Projekt Sp. z o.o.**, **Emka Mirosław Klosowski**, **Iglobud Leżajsk Jerzy Szostak**, **Netkom Sp. z o.o.**, czy drukarnia **Poligraf**.

Park Przemysłowy Stare Miasto
Wierzawice 874
37-300 Leżajsk
tel./fax: +48 (17) 242 60 94
e-mail: sm-park@sm-park.pl
www.sm-park.pl

7.5. Mielecki Park Przemysłowy

Mielecki Park Przemysłowy jest obszarem inwestycyjnym ustanowionym w marcu 2005 roku przez Radę Miejską w Mielcu w celu zagospodarowania majątku pozostałego po restrukturyzacji WSK-PZL Mielec. Zarządzanie Mieleckim Parkiem Przemysłowym powierzono Agencji Rozwoju Rolnego MARR S.A. na podstawie porozumienia z miastem Mielec. Około 100 ha terenów parku, kompletnie uzbrojonych infrastrukturalnie i przygotowanych do uruchomienia projektów, położonych jest w granicach specjalnej strefy, co uprawnia inwestorów, decydujących się na rozpoczęcie inwestycji w parku, do ubiegania się o korzystanie z ulg inwestycyjnych Specjalnej Strefy Ekonomiczne Euro-Park Mielec w Mielcu. Do tej pory na terenie parku zainwestowały firmy, takie jak: **Husquarna** – szwedzki producent sprzętu elektrotechnicznego, **Regom Polska** – producent elementów na potrzeby przemysłu hydraulicznego, motoryzacyjnego i lotniczego, **First Company** z Niemiec – producent damskiej konfekcji, głównie na rynek niemiecki, **RD Precision** – producent części i komponentów lotniczych.

Mielecki Park Technologiczny
Agencja Rozwoju Regionalnego MARR S.A.
ul. Chopina 18
39-300 Mielec
tel.: +48 (17) 788 18 50,
fax: +48 (17) 788 18 64
e-mail: marr@marr.com.pl
www.marr.com.pl

7.6. Puławski Park Przemysłowy

Projekt Puławskiego Parku Przemysłowego (PPP) powstał w styczniu 2003 roku, jako wspólna inicjatywa Zakładów Azotowych Puławy S.A. i Gminy Miasto Puławy. W kwietniu 2003 roku na Sesji Rady Miasta Puławy podjęto uchwałę w sprawie przyjęcia wspólnych działań i zwolnień od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców inwestujących na terenie PPP. Obecnie park dysponuje obszarem 700 ha. Około 570 ha należy bezpośrednio do Zakładów Azotowych Puławy S.A., następne 99 ha stanowi podstrefę Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Starachowice (obszar będący w kompetencji Zarządu SSE Starachowice S.A. i Zarządu Zakładów Azotowych Puławy S.A.). 130 ha znajduje się w gestii miasta Puławy. W 2008 roku Zakłady Azotowe Puławy S.A., miasto Puławy, Instytut Nawozów Sztucznych, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości oraz przedstawiciele władz samorządowych podpisali list intencyjny dotyczący przekształcenia dotychczasowego parku w Puławski Park Naukowo-Technologiczny. Do tej pory na terenie parku zainwestowały m.in. firmy: **Kozap** – spedycja i transport kolejowy, **Elza** – linie i maszyny energetyczne, **Medical** –kompleksowe usługi medyczne oraz **PIA-ZAP** – autoryzacja procesów produkcyjnych.

Puławski Park Przemysłowy
Zakłady Azotowe Puławy S.A.
Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 13
24-110 Puławy
tel.: +48 (81) 565 22 46,
fax: +48 (81) 565 38 07
e-mail: ppp@azoty.pulawy.pl
www.parkpulawy.pl

7.7. Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód

Misją Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach jest zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej i rozwój ekonomiczny Makroregionu Polski północno-wschodniej, a w konsekwencji województwa podlaskiego, poprzez wspieranie przedsiębiorczości opartej na wiedzy zorientowanej na zaawansowane technologie i wykorzystanie możliwości współpracy międzynarodowej. Powierzchnia parku zajmuje 8,6 ha. Park rozpoczął działalność w 2004 roku. W latach 2005-2008, równolegle z przygotowaniem infrastruktury, park realizował projekty związane z rozwojem nowych techno-

logii na terenie regionu, takie jak: **Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód drogowskazem nowych technologii innowacji dla rozwoju gospodarczego Podlasia, Potencjał innowacyjny subregionu suwalskiego dla rozwoju infrastruktury nowych technologii i społeczeństwa informacyjnego eSudovia** czy **E-klaster Dolina Zdrowego Życia.** Do roku 2012 park zamierza wybudować Inkubator Technologiczny, 4 laboratoria naukowo-badawcze (zlokalizowane w jednym budynku), halę procesów logistyczno-technologicznych oraz utworzyć Międzynarodowe Wschodnie Centrum Innowacji.

Partnerami parku są m.in. Politechnika Warszawska, miasto Suwałki, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Łączności oraz Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach.

Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód
ul. Noniewicza 10 pok. 426
16-400 Suwałki
tel.: +48 (87) 562 84 77
fax: +48 (87) 562 84 78
e-mail: park@park.suwalki.pl
www.park.suwalki.pl

7.8. Regionalny Park Przemysłowy Świdnik

Park przemysłowy został utworzony w wyniku restrukturyzacji majątkowej i podmiotowej PZL-Świdnik S.A. Swym zasięgiem obejmuje część terenu przedsiębiorstwa o powierzchni ok. 50 ha. Park przemysłowy został utworzony na bazie istniejącej infrastruktury produkcyjno-technologicznej, która została wydzielona i wyłączona z procesu produkcyjnego PZL-Świdnik S.A. Utworzenie Parku Przemysłowego ma na celu przyciągnięcie do Świdnika dużych i małych inwestorów, którzy chcieliby uruchomić działalność gospodarczą w tym regionie Polski. Większość nieruchomości i obiektów przemysłowych jest już użytkowana przez nowoutworzone lub przeniesione do obszaru parku podmioty gospodarcze.

Udziałowcami są zakłady PZL-Świdnik S.A., miasto Świdnik, Zakład Narzędziowy w Świdniu, Skarb Państwa oraz powiat Świdnik. Obecnie w obszarze parku funkcjonują ponad 33 firmy, zatrudniające około 1100 pracowników, m.in.: **SMF Poland** – przemysł plastikowy, **Advanced Technology Centra OBR** – konstrukcja maszyn i urządzeń, sterowania napędów pneumatycznych, automatyzacja procesów produkcyjnych, **Elto** – instalacje elektryczne w sektorze energetycznym, **ISK Engineering** – dostawca farb, tynków i systemów dociepleń, **Arctica BB** – materiały izolacyjne, płyty warstwowe, drzwi chłodnicze. Park Przemysłowy posiada bardzo dobrą infrastrukturę komunikacyjną zewnętrzną i wewnętrzną (sieć dróg umożliwia dojazd samochodami TIR, bez ograniczeń nośności, bocznica kolejowa z rampami rozładowczymi oraz w bezpośredniej bliskości parku lotnisko Świdnik, które w przyszłości będzie modernizowane i rozbudowywane, w oparciu o plany rozwoju regionu lubelskiego). Do spółki – Port Lotniczy Lublin w Świdniku, mogą również przystąpić firmy, które rozpoczną działalność gospodarczą na terenie utworzonego Parku.

Regionalny Park Przemysłowy Świdnik
Al. Lotników Polskich 1
21-045 Świdnik
tel.: +48 (81) 722 60 22
fax: +48 (81) 722 60 52
e-mail: biuro@park.swidnik.pl
www.park.swidnik.pl

7.9. Zambrowski Park Przemysłowy

Zambrowski Park Przemysłowy rozpoczął działalność w styczniu 2006 roku. Powstał na bazie byłych Zambrowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego Zamtex, przejętych przez Skarb Państwa, a następnie przekazanych Samorządowi Miasta Zambrów. Bezpośrednim realizatorem przedsięwzięcia była Spółka miejska – Zarząd Nieruchomościami Sp. z o.o. Po przyjęciu wniosku o dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach SPO-WKP, miasto Zambrów wniosło aportem nieruchomość na majątek Spółki, co zostało zakwalifikowane jako udział samorządu w realizacji projektu.

Park zlokalizowany jest na działce o powierzchni 40 577 m^2. Podmiotem zarządzającym jest Zarząd Nieruchomościami w Zambrowie Sp. z o.o.

Zambrowski Park Przemysłowy – Zarząd Nieruchomościami w Zambrowie Sp. z o.o.
Aleja Wojska Polskiego 27 A
18-300 Zambrów
tel.: +48 (86) 271 36 54
fax: +48 (86) 267 12 40
e-mail: znwzambrowie@interia.pl
www.zpp.info.pl

